Ազգ
Azg
26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2005 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 193 (3359)

2005 թվականն ամենատաք տարին է 1800 թ. ի վեր

Առ այսօր արձանագրված տվյալները հիմք են տալիս պնդելու, որ 2005 թվականն ամենատաք տարին է դիտարկումների ամբողջ պատմության ընթացքում: Օդատիեզերական հետազոտությունների ամերիկյան գործակալության՝ NASA-ի կազմի մեջ մտնող Գոդարդի ինստիտուտի գիտնականները տվյալ պնդումն անելիս հաշվի են առնում մոլորակի ջերմաստիճանը չափող 7200 կայանների տվյալները: Նման օդերեւութաբանական չափումներ անցկացվում են 1800 թվականից:

Ընթացիկ տարին Ֆարենհայթի ջերմաչափով 1/10 աստիճանով տաք է 1998 թվականից: Այն ժամանակ Երկրի միջին ջերմաստիճանը Ցելսիուսի 14,57 աստիճան էր: Ինտերֆաքս գործակալությունը նշում է, որ տաքացել են ծովերի եւ օվկիանոսների ջրերը:

1890 թվականից չափումներ են անցկացվում Մեքսիկական ծոցում: Անցած ամբողջ ժամանակամիջոցում ջրի ամենաբարձր ջերմաստիճանն արձանագրվել է այս տարի: Մասնագետները կարծում են, որ հենց ջերմացումն է նպաստում բազմաթիվ հուժկու ծովամրրիկների առաջացմանը: 2005 թվականին արդեն արձանագրվել են ռեկորդային թվով մրրիկներ:

Պ. Ռ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Սոցվճարները կբարձրանան 2 հազար դրամով

Համաներում անհատ ձեռներեցների համար

Երեկ Ազգային ժողովի լիագումար նիստում սոցիալական ենթատեքստ ունեցող օրինագծերի փաթեթում քննարկվում էին մի շարք նախագծեր, որոնց արդյունքում գումարներ կգոյանան կենսաթոշակների՝ եկող տարի նախատեսված բարձրացումներն ապահովելով: Ըստ հարկային ծառայության պետի տեղակալ Արմեն Ալավերդյանի՝ մինչեւ այժմ 5 հազար դրամ նվազագույն աշխատավարձ ունեինք, եւ սոցիալական ապահովագրության վճարն էլ ամեն հաստիքի դիմաց 5 հազար դրամ էր: Նոր առաջարկով սոցվճարը կազմելու է 7 հազար դրամ: Պարտադիր սոցիալական վճարներն, ինչպես հայտնի է, վճարում են գործատուները: Մի ուրիշ առաջարկով համաներում է խոստացվում Հայաստանի 47 հազար այն անհատ ձեռնարկատերերին, ովքեր վերջին 4 տարիներին սոցապահովագրության գումարներ չեն վճարել:

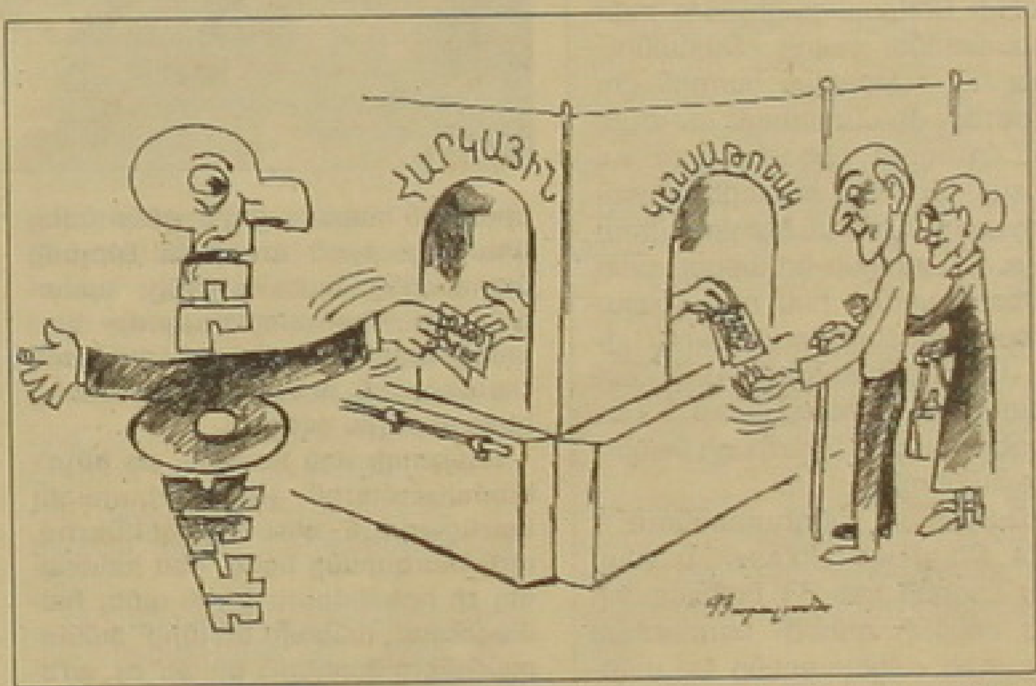

Տես էջ 2

ԿԱՆԶԱՍ, ԱՄՆ

Սերժ Սարգսյան. «ԱՄՆ-ի օժանդակությամբ կկարողանանք կառուցել ավելի անկախ, բարեկեցիկ ու լավ երկիր»

Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը ԱՄՆ պաշտոնական այցի շրջանակներում հանդիպումներ է ունեցել Կանզասի նահանգի ադյուտանտ-գեներալ, Ազգային գվարդիայի ղեկավար, գեներալ-մայոր Թոդ Բանթինգի եւ փոխնահանգապետ Դենիս Մորի հետ: «Սկսած հենց անկախության առաջին օրվանից ԱՄՆ-ը մեծ օժանդակություն է ցուցաբերել՝ մեր անկախությունն ամրապնդելու, ժողովրդավարական նորմեր հաստատելու եւ ժողովրդի կենսական հարցերը լուծելու ուղղությամբ: Մենք վստահ ենք, որ ԱՄՆ-ի օժանդակությամբ կկարողանանք կառուցել ավելի անկախ, բարեկեցիկ ու լավ երկիր», նշել է Սերժ Սարգսյանը:

Առաջիկա օրերին նախատեսված է Սարգսյանի հանդիպումը ԱՄՆ պաշտպանության քարտուղար Դոնալդ Ռամսֆելդի հետ:

Ղարաբաղում ականները շարունակում են կյանքեր խլել

Ստեփանակերտում լույս տեսնող «Ազատ Արցախ» թերթը հաղորդում է, որ 2005 թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ ականներից եւ չպայթած ռազմամթերքներից Ղարաբաղում գրանցվել է 6 դժբախտ պատահար՝ 2 մարդ զոհվել է, եւ 6-ը վիրավորվել: Վերջին դեպքը տեղի է ունեցել Մարտակերտի շրջանի Ճանկաթաղ գյուղում, որտեղ 13-ամյա պատանին քաշել է նռնակի օղակը՝ չիմանալով, թե ինչ է դա: Նախորդ երկու տարիներին ականներից գրանցված դժբախտ դեպքերի պատկերն այսպիսին է. 2004 թվականին գրանցվել է 25 դեպք, 10 մարդ զոհվել է, եւ 32-ը՝ վիրավորվել, իսկ 2003-ին գրանցվել է 15 պատահար՝ 9 զոհ եւ 27 տուժած: Համաձայն Արտակարգ իրավիճակների վարչության լրատվական ծառայության՝ գրանցված դեպքերի մեծ մասը տեղի է ունեցել գյուղատնտեսական աշխատանքների ընթացքում:

Ալավերդիում առողջապահական իրավիճակը լուրջ է

Ալավերդի քաղաքի առողջապահական վիճակի մասին սենսացիոն հայտարարություն արեց երեկ Վարդան Մկրտչյանը. ծննդաբերությունից Ալավերդու ծննդատանը մահացել է երեք երեխաների մայր, 39-ամյա Գոհար Մուրադյանը: Այս առթիվ ընթացող դատավարության ժամանակ բացահայտված փաստերը հարուցել են հասարակության վրդովմունքը: Ալավերդու ծննդատունը կորցրել է վստահությունը, վերջին տարիներին մայրացող կանանց այստեղ հաճախ են առաջարկել կեսարյան հատում՝ դա բացատրելով հղի կնոջ ծանր վիճակով: Սակայն երբ ահաբեկված կանայք մեկ-երկու օրվա ընթացքում ստուգում էին անցնում այլ ծննդատներում, պարզվում էր, որ դրա անհրաժեշտությունը չկա: Այլ քաղաքների ծննդատներում նրանց ծննդաբերությունը կատարվում էր բնականոն ձեւով: Այս տարվա հունվարի մեկից հոկտեմբերի մեկը Ալավերդու ծննդատանը լույս աշխարհ է եկել 288 երեխա, որից 36-ը՝ կեսարյան հատումով, իսկ Ալավերդիում ընդհանրապես գրանցվել է 370 ծնունդ. փաստորեն անցած 9 ամիսներին մոտավորապես 62 մայր նախընտրել է ծննդաբերել Վանաձորում, Նոյեմբերյանում, մայրաքաղաքում եւ այլուր: Ծննդատան տնօրենն էլ չի ժխտում, որ այլեւս իրենց չեն վստահում: Վիճակը ծանր է նաեւ Ալավերդու հիվանդանոցում, որտեղ ալավերդցիները զրկված են թերապեւտի, նյարդաբանի, տրավմատոլոգի ծառայություններից, որի հետեւանքով ինսուլտով եւ ինֆարկտով հիվանդներից շատերը մահանում են՝ բժշկական անհրաժեշտ օգնություն չստանալու պատճառով: Հիվանդանոցից հեռանում են բժիշկները, չի գործում շտապօգնության ծառայությունը, 70 աշխատողները չեն վճարվել 30 ամիսների իրենց աշխատանքի դիմաց, որոնք իրենց աշխատանքը կորցնելու վախից աշխատավարձը չեն պահանջում:

Այս բոլորին անտարբեր է Լոռու մարզպետարանը:

Մ. Խ.

Պաշտոնական ընդունելություն՝ Բարզանին Սպիտակ տանը

Երեկ Սպիտակ տանը նախագահ Ջորջ Բուշը պաշտոնապես ընդունել է Իրաքյան Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցության առաջնորդ Մասուդ Բարզանիին: Նա Հյուսիսային Իրաքի Էրբիլ քաղաքից Վաշինգտոն էր ուղեւորվել ամերիկյան վարչակարգի հատկացրած ինքնաթիռով, այդ մասին ինտերնետային էջում տեղեկացնում է CNN-Turk-ը:

Հանդիպմանը Բարզանին նախագահ Բուշի հետ քննարկել է Իրաքի քաղաքական վերջին զարգացումներին, երկրի քրդական հատվածի ֆեդերալացման, ինչպես նաեւ Հյուսիսային Իրաքում ամերիկյան ներդրումներին առնչվող հարցեր: Սպիտակ տանը քուրդ առաջնորդի պաշտոնապես ընդունումն աննախադեպ երեւույթ է, նաեւ վկայությունը Հյուսիսային Իրաքում քրդական ծրագրերին Վաշինգտոնի տված կարեւորության:

Թեեւ սեպտեմբերին Սպիտակ տանը նախագահ Բուշն ընդունել էր նաեւ Ջալալ Թալաբանիին, բայց ոչ թե Իրաքյան Քրդստանի հայրենասերների միության, այլ Իրաքի նախագահի կարգավիճակով: Ենթադրվում է, որ առաջիկայում Բարզանին վարչապետ Թոնի Բլերի հետ հանդիպելու համար պաշտոնական այցելություն կկատարի նաեւ Մեծ Բրիտանիա:

Հ. Չ.

Ղարաբաղյան երկաթը տաք-տաք են ծեծելու Բեռլինում

«Սառեցված հակամարտություններ-տաք երկաթ»: Այսպիսի վերնագիր է կրում Բեռլինի եվրոպական ակադեմիայի եւ Արցախի բարեկամների միություն նորաստեղծ կազմակերպության՝ այսօր՝ հոկտեմբերի 26-ին կայանալիք մեկօրյա միջոցառումը: Ժամը 16-ին սկսվող միջոցառմանը ողջույնի խոսք կասի Բեռլինի եվրոպա միավորման նախագահ Գերդ Վարթենբերգը: 16.15-ին «Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուրջը. ծագումը, նախապատմությունը, հետեւանքները» վերնագրյալ ելույթով հանդես կգա հրապարակախոս Յոհաննես Ռաուն: «ԼՂ-ի հակամարտության շուրջը. ադրբեջանական հեռանկարները» անունն է կրում ԼՂ ադրբեջանական համայնքի ղեկավար Նիզամի Բահմանովի զեկուցումը, որը նախատեսված է ժամը 17.15-ին: Ժամը 18.15-ին ելույթ կունենա Բեռլինի եվրոպական ակադեմիայի ղեկավար Էկկարտ Դ. Շտրատենշուլթեն «Եվրոպան պատասխան ունի՞. Եվրոպական հարեւանության քաղաքականությունը ԼՂ հակամարտության հայացքով» վերնագրով զեկուցմամբ: Ժամը 20-ին նախատեսված է ԼՂ խորհրդարանի նախագահ Աշոտ Ղուլյանի ելույթը: Այն կրում է «Անկախություն, ինքնավարություն, դաշնություն. ԼՂ հակամարտության հնարավոր լուծումներ» վերնագիրը:

Վերջում՝ բանավեճ, որը վարելու է Բեռլինի եվրոպական ակադեմիայի ղեկավարը:

ՌՈՒԶԱՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

Գիտնականները լայնածավալ շարժում են սկսել թռչնագրիպի դեմ

Աշխարհի գիտնականները դարձյալ նախազգուշացնում են թռչնագրիպի մասին, որի վիրուսի օդային ճանապարհով փոխանցվելուց առաջացած խուճապը հիմնված է վարակը վայրի թռչունների միջոցով անցնելու ենթադրության վրա:

ՄԱԿ-ի երեւանյան գրասենյակից ստացված հաղորդագրության համաձայն գիտնականները կոչ են անում ամենից առաջ կարգավորել տնային կենդանիների վաճառքը, լայնամասշտաբ հետազոտել վայրի թռչունների տարածած գրիպը, սահմանափակել վայրի թռչունների առեւտուրը, թռչնաբուծական ֆաբրիկաներում բարելավել պահանջվող չափանիշները, մեծացնել կենդանիների պատվաստանյութերի վերահսկողությունը եւ այլն:

Ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որի կազմում ընդգրկված են 9 տարբեր միջազգային կազմակերպություններ, ներառյալ ՄԱԿ-ի 4 մարմիններ, որոնք ձգտում են մանրազնին տվյալներ եւ տեղեկություններ ձեռք բերել հիվանդության տարածման վերաբերյալ:

Նրանք բոլոր երկրների կառավարություններին եւ տեղական իշխանություններին հորդորում են կարեւորություն տալ վերոնշյալ հարցերին, դրանց վերաբերվել առավելագույն պատասխանատվությամբ եւ լրջությամբ: Հանձնաժողովի անդամներից մեկը նշել է, որ գիտնականները ժամանակ են կորցնում մատնացույց անելով միայն վայրի թռչուններին, մինչդեռ պետք է կենտրոնանալ այդ համաճարակի տարածման բուն արմատների վրա, որ հնարավոր կլինի հայտնաբերել գյուղական ընտանի թռչուններին պահելու, բազմացնելու պայմանները ուսումնասիրելով: Հատկապես վտանգավոր են համարվում ընտանի եւ վայրի բադերի տեսակները, որոնք Հայաստանում նույնպես գոյություն ունեն, բայց Հայաստանում շարունակում են պնդել՝ ամեն ինչ լավ է մեզ մոտ:

Քոչարյանի այցը Բրյուսել խաղաղական լուրջ հաջողություն էր Հայաստանի համար

Այս փաստը հաստատում են նաեւ թուրքական աղբյուրները

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը Բրյուսել կատարած աշխատանքային այցի ընթացքում հանդիպումներ էր ունեցել Եվրախորհրդարանի նախագահ Յոզեպ Բորելի, արտաքին քաղաքականության եւ անվտանգության գծով Եվրամիության բարձրագույն հանձնակատար Խավիեր Սոլանայի, ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Յաապ դե Հոոփ Սխեֆերի, Եվրոհանձնաժողովի նախագահ Ժոզե Մանուել Բառոզուի, ինչպես նաեւ Բելգիայի վարչապետի եւ Սենատի նախագահի հետ: Նա Բելգիայի Սենատի նախագահ Ան-Մարի Լիզինի ուղեկցությամբ Բրյուսելում ծաղկեպսակ էր դրել Մեծ եղեռնի զոհերի հուշարձանին:

Հոկտեմբերի 21-ի եւ 22-ի համարներում «Ազգը» հենց Բրյուսելից լուսաբանել էր ՀՀ նախագահի հանդիպումները: Դրանց բարձր մակարդակի բովանդակությունը բոլոր հիմքերը տալիս է ենթադրելու, որ Քոչարյանի այցը միանգամայն հաջողված է, ընդ որում դա, ի դեմս «Զաման» թերթի, ընդունում է թուրքական տպագիր մամուլը, իսկ նրան այդ առումով հաստատում է համանուն NTV հեռուստատեսությունը:

Թուրքական NTV-ն դեռեւս հոկտեմբերի 21-ին «Հայաստանը պահանջում է ճնշում գործադրել Թուրքիայի վրա» խորագրով անդրադարձել էր Եվրախորհրդարանի նախագահ Բորելի հետ Ռոբերտ Քոչարյանի հանդիպմանը՝ նշելով, որ նա հորդորել է ԵՄ-ին Հայոց ցեղասպանության ճանաչման եւ հայ-թուրքական սահմանի բացման հարցերում ճնշում գործադրել Թուրքիայի վրա: Վերոհիշյալ աղբյուրը միաժամանակ ավելացրել էր. «Քոչարյանի հետ հանդիպման ավարտին Եվրախորհրդարանի նախագահ Յոզեպ Բորելն ընդգծեց, որ Թուրքիան պետք է ճանաչի ցեղասպանության ողդումները»:

«Քոչարյանը Բրյուսելից գոհ վերադարձավ. Սոլանան հակադրվեց Կարս-Ախալքալաք երկաթգծի կառուցմանը» վերնագրով «Զամանը» նույն հանդիպմանն անդրադառնալիս հոկտեմբերի 24-ի համարում հավելել էր. «Քոչարյանի հետ հանդիպմանը Եվրախորհրդարանի նախագահ Բորելը հաստատեց, որ Հայոց «ցեղասպանության» ճանաչումն ու Հայաստանի դեմ կիրառվող շրջափակման «վերացումը» Թուրքիայի համար ԵՄ-ի անդամակցության նախապայման են եւ Եվրախորհրդարանն այս հարցում հետամուտ է իր որդեգրած դիրքորոշմանը»:

Թուրքական թերթը Եվրոհանձնաժողովի նախագահ Բառոզուի եւ ԵՄ-ի բարձրագույն հանձնակատար Սոլանայի հետ ՀՀ նախագահի հանդիպումների առնչությամբ նախ գրում է, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումն անդամակցության համար Թուրքիային որպես նախապայման առաջադրելու եւ հայ-թուրքական սահմանը բացելու հարցերում ԵՄ-ից ստացած աջակցությունը գոհունակություն է պատճառել Քոչարյանին, ապա դրանցից առանձնացնում է Սոլանայի հետ հանդիպումը:

Սոլանա-Քոչարյան հանդիպման առնչությամբ «Զամանը» վկայակոչում է Եվրոպահայերի ֆեդերացիայի հաղորդագրությունը եւ նշում, որ, ըստ հաղորդագրության, Սոլանան Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի-Բաքու երկաթուղային նախագծի առնչությամբ պաշտպանել է հայկական տեսակետը, ապա եւ հաղորդագրության արտահայտած տեսակետը հաստատում է ԵՄ-ի աղբյուրների վկայություններով:

ԵՄ-ի ներկայացուցիչները պարզաբանումներ տալով «Զամանին» ասել են. «Սոլանան հարցին ցուցաբերեց միանգամայն գործնական մոտեցում՝ ընդգծելով, որ Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների կարգավորման դեպքում վերանալու է այդպիսի երկաթգծի անհրաժեշտությունը, իսկ դրա օգտագործումն անտեղի շռայլություն կլինի: Այնուամենայնիվ, Սոլանան գիտակցում եւ հասկանում է նախագծի հարցում Թուրքիայի մտահոգությունները»:

«Զամանն» անդրադառնում է նաեւ Բելգիայի Սենատի նախագահ Լիզինի հետ ՀՀ նախագահի Մեծ եղեռնի զոհերի հուշարձան կատարած այցելությանը եւ ավելացնում. «Սենատում Հայոց «ցեղասպանության» ժխտման համար պատիժ սահմանող օրինագծի տապալումից հետո պատրաստվել է «ցեղասպանության» վերաբերյալ նոր բանաձեւ: Ենթադրվում է, որ Սենատին ներկայացրած այս բանաձեւը առաջիկայում կքննարկվի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովում»:

ՏԱԹՈՒԼ ՅԱԿՈԲՅԱՆ

Բացօթյա համագումար

«Հանրապետություն» կուսակցության արտահերթ 5-րդ համագումարը, որը կայացավ Մատենադարանի առջեւ, գրանցեց գործող իշխանությունների պարտությունը... այսպես էին մեկնաբանում կուսակցության խորհրդի անդամները: Ի դեպ, աննախադեպ համագումարում ընտրվեց կուսակցության խորհրդի նոր կազմ (6-ը նախորդից) 11 անդամով, եւ այդ «ոչ»-ը դարձնելու ենք իշխանությունների «ոչ»-ը, եւ այդ «ոչ»-ն ի կատար ենք ածելու: Իսկ նարնջագույն վերնաշապիկների օրը հեղափոխության օրն է, եւ մենք կունենանք նաեւ ոչ թե նարնջագույն, այլ ծիրանագույն վրաններ, լույսը խորհրդանշող մոմեր»: Իսկ մյուս հարցին՝ եթե Վանո Սիրադեղյանը ներկայացներ սահմանադրության բա-

միաձայն հաստատվեց եւ ընդունվեց կուսակցության դրոշի եւ էմբլեմի նախագիծը, նաեւ ուղերձը: Համագումարը «Հանրապետություն» կուսակցության ղեկավար ընտրեց Արամ Սարգսյանին, որն էլ համագումարից հետո ասուլիս տվեց:

Լրագրողի այն հարցին, թե ինչո՞ւ համագումարին չեն ներկայացել նարնջագույն վերնաշապիկներով, պրն Սարգսյանը նշեց. «Ես խոստացել էի հոկտեմբերի 25-ին անել համագումար, անկախ նրանից՝ ճանապարհները փակելո՞ւ են, թե՞ ոչ, արեցինք, խոստացել ենք, որ նոյեմբերի 27-ին «ոչ» ենք ասելու հանրաքվեին րեփոխումները, նորից «ո՞չ» պիտի ասեինք, եղավ պատասխանը. «Սիրադեղյանի վերջին գիրքը՝ «Գյադաների ժամանակը», բարձր եմ գնահատել, սա է իմ պատասխանը»:

«Ազգի» հարցին, թե այս համագումարն ի՞նչ ապացուցեց, պրն Սարգսյանը պատասխանեց. «Իմ կարծիքով, եւս մեկ անգամ այս համագումարը մի բան ապացուցեց, որ ընդդիմությունը միասնական է, եւ ոչ մեկն իրեն առաջ կամ հետ չի դնում, շփվում են հավասարը հավասարին, եւ կարծում եմ, պիտի համալրվեն ընդդիմության շարքերը»:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Սոցվճարները կբարձրանան 2 հազար դրամով

1-ին էջից

Հայաստանի անհաս ծեռներեցների թիվն ընդհանրապես 67 հազար է, փաստորեն նրանց 2/3-ը սոցապահովագրության վճարների գծով իր հարկային պարտավորությունը չի կատարել (տարեկան յուրաքանչյուր ծեռներեց պետք է վճարի 60 հազար դրամ): Ըստ Ա. Ալավերդյանի՝ չվճարման պատճառները տարբեր են. մի մասը բացակայում է Հայաստանից կամ մի ուրիշ օբյեկտիվ պատճառով գործունեություն չի ծավալել եւ այդ պատճառով հնարավորություն չի ունեցել վճարելու, մի մասն էլ պարզապես ցանկություն չի ունեցել վճարելու: «Եկել է ժամանակն ամփոփելու 4 տարվա փորձը եւ առաջարկելու մեր ծեռնարկատերերին. կամ վճարեք ձեր կարգավիճակը պահելով, կամ էլ կլուծարվեք 2006 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում», ներկայացվող առաջարկների տրամաբանությունը ներկայացրեց Ա. Ալավերդյանը: Քննարկումների ընթացքում հնչող թվերը նոր չէին, բայց միաեղ հնչելով՝ սթափեցնում էին. Հայաստանում կենսաթոշակառուների թիվը (475 հազար) գերազանցում է զբաղված բնակչության (430 հազար) թվին, ունենք 230 հազար բյուջետային աշխատողներ, եւ անհրաժեշտ է գործատուների եկամուտների հաշվին ապահովել կենսաթոշակների նոր բարձրացումները: Իսկ 47 հազար ծեռներեցից որոնք կվերագրանցվեն, որոնցի՞ց հնարավոր կլինի անցած 4 տարվա սոցվճարի 30 տոկոսը (որը նույնպես 60 հազար դրամ է կազմում) ստանալ. Ա. Ալավերդյանը հույս ուներ, որ վճարողների թիվը կարող է մոտենալ 10 հազարի: Թվաբանական գործողությունները թողնում ենք ընթերցողին: Այս փոփոխությունները, կողմնակիցների հետ մեկտեղ, ընդդիմախոսներ էլ ունեցան. օրինակ, ըստ «Արդարությունից» Վիկտոր Դալլաքյանի՝ այս փոփոխությունները հետեւյալ վտանգներն են պարունակում՝ զբաղվածության կրճատում, թաքնված զբաղվածության մեծացում: Իսկ նորաստեղծ աշխատանքի տեղերի համար էլ կաշառակերության դուռ կբացվի: Նա առաջարկեց թոշակները բարձրացնել ստվերային դաշտը հարկելով, օրինակ՝ բենզինի ներկրումից տարեկան չհարկվող 55 մլն դոլարից (Համաշխարհային բանկի տվյալներն են): Իսկ այժման քիչ բարձրացվող թոշակների գումարները՝ 2 հազար դրամ, կփոշիանան հենց թեկուզ նավթի ու բենզինի համաշխարհային գների բարձրացման արդյունքում, բոլոր ապրանքների գների թանկացումից: Այսպես թե այնպես՝ այդ փոփոխությունների վերաբերյալ խորհրդարանական խմբակցություններն իրենց կարծիքը կարտահայտեն այսօր:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Եվրոինտեգրման վերաբերյալ երիտասարդների տեսակետները մտահոգում են եվրոպամետներին

Եվրոինտեգրման ճանապարհին հայաստանյան հասարակական դաշտն ուսումնասիրում, ինչ-որ իմաստով նաեւ կառավարում են միջազգային մի շարք կազմակերպություններ: Պարզվում է՝ հայ երիտասարդների համար ամենից մեծ արժեքն ընտանիքն է: Երկրորդ տեղում առողջությունն է, ապա՝ կրթությունը, ընկերները, փողը, հետաքրքրական աշխատանքը, երկրի բարեկեցությունը եւ ամենավերջին տեղում՝ ժողովրդավարությունը: Այս եզրահանգմանն են եկել «Գործընկերություն հանուն բաց հասարակության» ծրագրի նախաձեռնությամբ վերջերս հայաստանյան երիտասարդական դաշտում սոցիոլոգիական հետազոտություն իրականացնող կազմակերպությունները: Նախաձեռնության նպատակն է պարզել երիտասարդության վերաբերմունքը եվրոպական արժեքներին եւ Հայաստանի ինտեգրմանը Եվրոպայի հետ:

Երեկ հետազոտության ղեկավար, հայկական սոցիալ-ժողովրդագրական նախաձեռնության ղեկավար **Նելսոն Շահնազարյանը** ներկայացրեց սոցհետազոտության արդյունքները: Հարցված 16-25 տարեկան 1039 երիտասարդների կեսն, ըստ պրն Շահնազարյանի, ուսանողներ են, մյուս կեսը՝ միջնակարգ կրթությամբ երիտասարդներ:

Ըստ հետազոտության, երիտասարդների 47,5 տոկոսը գտնում է, որ բոլոր քաղաքացիները պարտավոր են անվերապահորեն ենթարկվել օրենքներին: Իսկ 41 տոկոսի կարծիքով, կան լավ եւ վատ օրենքներ, ինչի հետեւանքով կարելի է ենթարկվել օրենքներին սեփական ընտրությամբ: Ըստ պրն Շահնազարյանի, սա «ճչացող տարբերություն է եվրոպական երկրների հասարակությունների համեմատ»: Հարցված երիտասարդության 51 տոկոսն այն կարծիքին է, որ ժողովրդավարությունն ընդամենը պատրանք է, սոսկ 35 տոկոսն է գտնում, որ կառավարման լավագույն ձեւ է: Հետազոտության ղեկավարի գնահատմամբ, այս պատկերն ուղղակիորեն կապված է հայաստանյան իրականության հետ:

Ընտանիքի հանդեպ մեծագույն հավատը երեւում է հարցաթերթիկի հաջորդ հարցի պատասխաններից: Հայ երիտասարդության 96,5 տոկոսն առաջին հերթին վստահում է ընտանիքին, ապա՝ ընկերներին, ազգականներին, հարեւաններին, սոսկ 14 տոկոսն է վստահում պետությանը, 9 տոկոսը՝ հասարակությանը: Նելսոն Շահնազարյանի դիտարկմամբ, այս պատկերն առավել նման է չինական, հարավիտալական հասարակություններին, եւ արեւմտյան հասարակություն դառնալու համար դեռ երկար ճանապարհ ունենք անցնելու:

Եվրոպական արժեքները կարեւորող եւ դրանց ներմուծմանն օժանդակել ցանկացող մասնագետները գտնում են, որ մտահոգիչ է այն փաստը, ըստ որի եվրոինտեգրման ճանապարհին ամենից մեծ վնասը միասեռամոլության եւ կրոնական փոքրամասնությունների հանդեպ հանդուրժողականության տարածումը կլինի: Մտահոգված են նաեւ այն փաստով, որ 59,4 տոկոսի գնահատմամբ, եվրոպական արժեքների տարածման վտանգ կա, 23,4 տոկոսի գնահատմամբ, այդ արժեքները հակասում են հայկականին, եւ միայն 10 տոկոսն է կողմ այդ արժեքների տարածմանը: «Սա նոր երեւույթ է, որ, կարծում եմ, ի հայտ է եկել վերջին տարիներին իրականացված քաղաքականության արդյունքով», մտահոգված է Նելսոն Շահնազարյանը:

Հետաքրքրական եւ քիչ հավատալի էր այն ցուցանիշը, թե երիտասարդության 52 տոկոսը դեմ է մեր երկրում այլազգիների ներկայությանը, այնինչ անընդհատ մեր հարեւանները, հատկապես մեր երկրում ապրող ազգային փոքրամասնությունները խոսում են այն մասին, որ մեր հանրապետությունում ազգային փոքրամասնությունների հանդեպ ոչ միայն հանդուրժողական վերաբերմունք, այլեւ համագործակցության պատրաստակամություն կա:

Ինչեւէ, հետազոտության հեղինակները գտնում են, որ վերը նշվածից ելնելով պետք չէ ոչ լավատեսորեն, ոչ էլ հոռետեսորեն տրամադրվել ապագայի հանդեպ, պարզապես հարկավոր է հստակ տարորոշել եվրոպական արժեքները եւ նախանշել գործունեության հետագա ուղիները: Մեր կարծիքով, լավ կլինի, որ այդ ուղիները բխեն ոչ թե եվրոպական զարգացած երկրներին հասնելու կաղապարները կրկնօրինակելուց, այլ սեփական մշակութային եւ պատմական առանձնահատկություններից:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Միկրովարկերի պահանջարկն ավելին է, քան առաջարկը

Գլխավոր նպատակն այստեղ կարիքավորներին ապահովելն է

Հայաստանի եւ Վրաստանի միկրոֆինանսավորող ձեռնարկություններին աջակցելու, կարիքավոր ներհուքին նպաստելու եւ դոնոր կազմակերպություններին այս ոլորտին ծանոթանալու հնարավորություն տալու նպատակ էր հետապնդում երեկ ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության (ԱՄՆ ՄԶԳ) հրավիրած համաժողովը: Մասնակիցների թվում էին 11 միկրոֆինանսավորող հաստատություններ, որոնցից 6-ը Հայաստանից, 5-ը՝ Վրաստանից, 6 ներդնող կազմակերպություններ Եվրոպայից եւ ԱՄՆ-ից, ինչպես նաեւ երեք հայտնի միջազգային կառույցներ՝ Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկը, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիան եւ Զարգացման գերմանական բանկը (KfW):

Բացելով Միկրոձեռնարկությունների զարգացման նախաձեռնության (MEDI) կազմակերպած միջազգային այս համաժողովը, կազմակերպության Հայաստանի խմբի ղեկավար **Խրիզանտոս Միլիարասը** նշեց, որ միկրոֆինանսավորման հիմնական նպատակն է օգնել ինքնազբաղվածներին եւ փոքր վարկերի կարիք ունեցողներին: Այս ոլորտը, նրա կարծիքով, այնքան է զարգացել Հայաստանում եւ Վրաստանում, որ բանկերն ու միկրոֆինանսավորող կազմակերպությունները (ՄՖԿ) մրցակցում են: Ներկայումս միկրովարկերի պահանջարկն ավելին է, քան առաջարկը, եւ գլխավոր նպատակը դեռ այդ երկրներ կարիքավոր ներհուք ապահովելն է: Իր ելույթում Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան **Ջոն Էվանսը** նմանապես այն կարծիքը հայտնեց, որ Հայաստանում եւ Վրաստանում ավելացել են ՄՖԿ-ների թիվն ու նրանց վարկային պորտֆելները:

Հայաստանում միկրոֆինանսավորման խնդիրներին անդրադարձավ Կենտրոնական բանկի նախագահ **Տիգրան Սարգսյանը**: Նա նշեց, որ միկրոֆինանսավորումն առավել անհրաժեշտ է այն երկրների համար, որոնք ունեն աղքատության կրճատման խնդիր: Միկրոֆինանսավորում իրականացնող կազմակերպությունները հայտնվում են հատկապես այն ոլորտներում, որտեղ բանկերը պատրաստ չեն գործել՝ բարձր ռիսկայնության եւ մի շարք այլ խնդիրների պատճառով: Ըստ ԿԲ նախագահի, հաղթահարելով ֆինանսական համակարգի կայացման առաջին փուլը, ԿԲ-ն այժմ նախաձեռնել է հաջորդ փուլը, ինչի համար անհրաժեշտ են օրենսդրական դաշտի փոփոխություններ: Այս ոլորտի կայացած լինելը փաստարկելով, Տիգրան Սարգսյանը հայտնեց, որ Հայաստանում ներկայումս գործում են 10 միկրոֆինանսավորող կազմակերպություններ, 21 բանկեր՝ իրենց 250 մասնաճյուղերով:

Ինչ վերաբերում է օրենսդրական փոփոխություններին, ապա նախատեսվում է ստեղծել միասնական վերահսկման դաշտ, որը կլինի թափանցիկ կազմակերպությունների սեփականատերերի, նրանց վերահսկող կառույցի եւ շահագրգիռ անձանց համար: Այդ փոփոխության անհրաժեշտությունը հիմնավորվել է Կենտրոնական բանկի, «այդ թվում նաեւ» MEDI կազմակերպության անցկացրած ուսումնասիրությունների արդյունքում: Կենտրոնական բանկը, ըստ նրա նախագահի, էապես նվազեցրել է ՄՖԿ-ներին ներկայացվող պահանջները, բայց պահպանել է նվազագույն կապիտալի չափի պահանջը, որը պետք է լինի 50-150 մլն դրամ:

Տիգրան Սարգսյանը հայտնեց, որ միկրոֆինանսավորող կազմակերպությունները խիստ խայտաբղետ են՝ տրվող վարկերի գումարների եւ տոկոսադրույքների չափով: Դրանք տատանվում են 1500 դոլարից մինչեւ 100 հազար դոլար եւ 12 տոկոսից մինչեւ 50 տոկոսի սահմաններում: Այդուհանդերձ, ԿԲ նախագահի հավաստմամբ, տրվող վարկերի ծավալները կտրուկ ավելացել են, մրցունակությունը բարձրացել, ինչի շնորհիվ վարկերը հասանելի կլինեն ավելի լայն խավերին: Տիգրան Սարգսյանը կոչ արեց դոնորներին վստահորեն ներդրումներ կատարել ԿԲ հսկողության ներքո գտնվող ՄՖԿ-ներում:

Համաժողովում քննարկվող հարցի վերաբերյալ իրենց մոտեցումները հայտնեցին նաեւ ԱՄՆ ՄԶԳ մասնագետները, Եվրոբանկի, KfW-ի, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի Հայաստանի ներկայացուցիչները, միկրոֆինանսավորող կազմակերպությունների ղեկավարները:

Վերջում հարկ ենք համարում անդրադառնալ միջոցառման կազմակերպիչների թույլ տված բացթողմանը: Վրաստանից ժամանած համաժողովի մասնակիցները հայտնվել էին շատ անհարմար վիճակում, քանի որ ելույթները թարգմանվում էին հայերենից անգլերեն եւ անգլերենից հայերեն, մինչդեռ նրանց մեծ մասը չէր տիրապետում այդ լեզուներից ոչ մեկին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հայկական օազիս Աջարիայում

Հայ-աջարական բարեկամության հավաստիքը

Ճանապարհաշինություն, ենթակառուցվածքների զարգացում, տնտեսության մեջ ներդրումների ներգրավում. սրանք Աջարիայի Ինքնավար Հանրապետության ղեկավարության առջեւ առաջիկայում դրված խնդիրներն են: Ներդնողներ արդեն կան՝ հիմնականում Ղազախստանից, նաեւ Ռուսաստանից, Ուկրաինայից, Վրաստանից: Օրենսդրական սահմանափակումներ ներդնողների համար չկան, կա ցանկություն համագործակցելու նաեւ հայերի հետ: Հայ-աջարական համագործակցության խնդիրներն էլ հիմնականում եղել են Աջարիայի կառավարության նախագահ Լեւան Վարշալոմիձեի հայաստանյան այցի հանդիպումների առանցքը: Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ քննարկել են մի շարք ոլորտներում համագործակցության զարգացման հնարավորությունները:

Աջարիայի կառավարության նախագահը տեղեկացրել է, որ հայ գործարար շրջանակների հետ արդեն իսկ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել զբոսաշրջության, ծխախոտագործության եւ առողջապահության բնագավառների կոնկրետ ծրագրերի շուրջը: Նա ասել է, որ իրենք շահագրգիռ են հատկապես հյուրանոցային եւ սպասարկման ոլորտի բիզնեսի Հայաստանի հաջողված փորձը Աջարիայում հայ գործարարների մասնակցությամբ կիրառելու: Կողմերը խոսել են նաեւ Հայաստանի եւ Աջարիայի միջեւ օդային եւ երկաթուղային հաղորդակցություն ապահովելու հնարավորության մասին:

Հայաստանում ձեռք բերված պայմանավորվածությունների մանրամասները **Լեւան Վարշալոմիձեն** երեկ ներկայացրեց լրագրողների հետ հանդիպման ընթացքում, որին ներկա էր նաեւ հայ-վրացական գործարար համագործակցության ընկերակցության նախագահ **Վլադիմիր Բաղդյանը**:

Գործարար համագործակցության շահագրգռվածությունը փոխադարձ է. մոտ ապագայում Աջարիայում տրամադրվելիք շուրջ 5 հեկտար հողատարածքի վրա մեր գործարարները հնարավորություն կունենան կառուցելու հյուրանոցներ, ռեստորաններ, ուծարաններ, խաղատներ, խանութներ եւ տուրիզմը խթանող այլ կառույցներ: Աջարիայում հայկական օազիսի համար պատրաստ են նույնիսկ կոնկրետ նախագծերը, սակայն կոնկրետ գործարարների անուններ դեռեւս չեն նշվում: «Կկառուցեն, կտեսնեք», ասում է հայ-վրացական գործարար համագործակցության ընկերակցության նախագահ Վլադիմիր Բաղդյանը: Փոխարենը նա նշում է, որ գործարար համագործակցությունն օգտակար կլինի ոչ միայն համագործակցողների, այլեւ ջավախահայության համար. գործարար սերտ կապերը կստիպեն, որպեսզի վրացական իշխանություններն արագ ձեռնամուխ լինեն Ջավախքի ճանապարհների վերանորոգմանը, ինչը կնպաստի հայաբնակ տարածաշրջանի զարգացմանը:

Աջարիայի կառավարության նախագահը հայաստանյան այցից գոհ է. հեռանալու է կոնկրետ պայմանավորվածություններով՝ «Սամսոն» տեսակի ծխախոտ Հայաստան արտահանելուց մինչեւ տուրիզմի ինստիտուտի հետ համագործակցությունը: «Գրանդ տոբակո» եւ «Մասիս տոբակո» ընկերությունների պատվերով Աջարիայից Հայաստան կներմուծվի ծխախոտի հումք, շուրջ 20 հազար աջարներ կապահովվեն աշխատանքով: Երեւանում գործող տուրիզմի ինստիտուտը կարող է լավ դարբնոց լինել աջարական սպասարկող անձնակազմի վերապատրաստման համար: Հայ ուսանողներն այս ամառ ուսումնական պրակտիկա կանցկացնեն Աջարիայում:

Այս տարի մի քանի անգամ ավելի շատ թվով հայեր են իրենց արձակուրդն անցկացրել Աջարիայում՝ մոտ 20 հազար մարդ: Այս թիվն առավել շատ կլինի առաջիկայում, երբ կվերագործարկվի Երեւան-Բաթում երկաթգիծը եւ կապահովվի օդային հաղորդակցությունը՝ երկու մայրաքաղաքների միջեւ ուղիղ չվերթը: Լեւան Վարշալոմիձեն սա մոտ ապագայում համարում է միանգամայն իրատեսական:

2006 թվականից Բաթումի նավահանգստից նախատեսվում է ավելացնել բեռնաշրջանառությունը: Աջարիայի վարչապետը նշում է, որ կիրականացվեն Բաթում-Նովոռոսիյսկ լաստանավային փոխադրումներ: Սա, բնականաբար, դրականորեն կանդրադառնա նաեւ Հայաստանի տնտեսության վրա:

Մ. ՏՈՒԱՆՓՅԱՆ

Խոր հետք թողած քաղաքապետը

Լրացավ Մուրադ Մուրադյանի ծննդյան 75-ամյակը

Մեր ոչ վաղ անցյալի քաղաքական վերնախավի երեւելի դեմքերից է հոբելյարը: Մեկը նրանցից, ովքեր աշխատել են տրտաջանորեն ու բանիմաց կերպով, ժողովրդին ու երկրին ծառայել են նվիրումով:

Մուրադ Մուրադյանն այն գործիչներից է, որոնց հոբելյանը նշելիս գնահատում ենք ոչ միայն անցյալում ունեցած ծառայությունները: Բարեմաղթանքի ջերմ խոսք ուղղելիս քննարկում ենք նաեւ նրանց այսօրվա գործերը: Այն մարդկանցից է, որոնք միշտ պրպտում ու նախաձեռնում են, ում ճակատին քրտինք կա նաեւ պատկառելի տարիքում: Մուրադ Մուրադյանն այսօր ղեկավարում է իր իսկ նախաձեռնությամբ հիմնված «Գյումրի-Վերածնունդ» հասարակական բարեգործական կազմակերպությունը եւ այստեղ նույնպես աշխատում է եռանդով:

Գիտի նպատակ դնել ու տքնել նպատակն իրականացնելու համար: Գիտի շրջապատի մարդկանց վարակել իր խանդավառությամբ ու միավորել նրանց նվիրական գաղափարների շուրջը: Առաջ եւ առջեւից ընթացողի կամք ունի, կազմակերպչի անուրանալի ձիրք: Նրա երկարամյա աշխատանքային ուղու յուրաքանչյուր հատված նշանավորվել է այս հատկանիշների դրսեւորմամբ:

Գերազանցությամբ ավարտելով Լենինականի Մ. Նալբանդյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտը (1953 թ.), հինգ տարի ֆիզիկա եւ մաթեմատիկա է դասավանդել դպրոցներում:

Մոսկվայի մեքենաշինական ինստիտուտում սովորեց հեռակա կարգով, որովհետեւ նոր գիտելիքների պահանջ էր զգում: Գործունեության նոր եւ ավելի լայն ասպարեզի էր նախապատրաստում ինքն իրեն: Եվս 5 տարի աշխատել է Լենինականի հղկող հաստոցների գործարանում: Իսկ 1964 թ. նշանակվել է Միկրոէլեկտրաշարժիչների գործարանի տնօրեն, եւ հետ մնացող ձեռնարկությունը կարճ ժամանակում դուրս բերել առաջավոր շարքեր: Հաշվի առնելով Մուրադյանի՝ արտադրության կազմակերպչի մասնագիտական ունակությունները, կենսագրության այս փուլում սրընթաց վերելք է տեղի ունենում: Ընդամենը 4 տարում՝ 1965-68 թթ., նրան մեկը մյուսի հետեւից վստահվում է 4 կարեւոր պաշտոն՝ ՀԿԿ Լենինականի քաղկոմի արդյունաբերության եւ շինարարության բաժնի վարիչն է, ՀԿԿ Լենինականի քաղկոմի 2-րդ, այնուհետեւ 1-ին քարտուղարը: Ծառայողական սանդուղքով այս արագ վերելքը շատերին կարող էր գլխապտույտ պատճառել, բայց ոչ նրան: Որովհետեւ իրեն մեկը մյուսից բարձր պաշտոնների առաջ քաշելը նա չէր ընկալում որպես վարձ նախորդ շրջանի լավ աշխատանքի համար, այլ ընդունում էր որպես գնահատական, որը դեռ պետք էր արդարացնել: Վստահություն, որը շահել էր, բայց դեռ պետք է ամրապնդեր:

Լենինականում այդ տարիներին վեր են խոյացել քաղաքի համար կարեւորագույն նշանակություն ունեցող, նրա պատկերը բնորոշող օբյեկտներ՝ դրամատիկական թատրոնի, երկաթուղային կայարանի, օդանավակայանի, զբոսաշրջության համալիրի, «Շիրակ» հյուրանոցի, Պիոներների պալատի նորակառույցներ, «Մայր Հայաստան» հուշահամալիրը, Անհայտ զինվորի գերեզմանը, Ավ. Իսահակյանի հուշարձանը: Գործարկվել են 2 ջրատար Ղազանչիից, քաղաքի 2 մասերն իրար միացնող կամուրջը, մեկ տասնյակից ավելի արդյունաբերական ձեռնարկություններ: Մուրադյանի ղեկավարությամբ քաղաքը սոցիալ-տնտեսական թռիչք վերելք էր ապրում:

1975 թ. նշանակվեց Երեւանի քաղխորհրդի գործկոմի նախագահ: Այդ պաշտոնում աշխատելով 10 տարի, նա անդուլ ու ջանադրաբար կառուցեց մեր մայրաքաղաքը, խոր հետք թողնելով Երեւանի կենսագրության մեջ: Անվարան կարելի է ասել, որ եղավ մեր լավագույն քաղաքապետներից մեկը: Այստեղ էլ ավելի ցայտուն դրսեւորվեցին նրա կազմակերպչական ունակությունները, մտածողության մասշտաբայնությունն ու արդիականությունը: Մի-

լիոնանոց հսկան իր տեմպն ու ռիթմն էր թելադրում, իր խնդիրների ամենօրյա լուծումն էր պահանջում: Կառուցվում, ընդլայնվում ու գեղեցկանում էր:

Այդ 10 տարում Երեւանում շահագործման են հանձնվել մոտ 5,5 մլն քմ բնակելի շենքեր, հիվանդանոցներ, շտապօգնության կայաններ, կենտրոնացված կաթսայատներ, Գլխավոր պողոտայի եւ օղակաձեւ զբոսայգու 2-րդ հերթը, 3 տասնյակից ավելի ջրային մակերեսներ՝ գեղարվեստական շատրվաններով...

Երեւանի քաղխորհրդի գործկոմի նախագահի պաշտոնում Մ. Մուրադյանը շարունակել եւ զարգացրել է Ա. Երզնկյանի, Ե. Վարդանյանի, Լ. Հովսեփյանի եւ Գր. Հասրաթյանի բարի ավանդույթները:

Արգասիքն է եղել Մուրադյանի գործունեությունը ՀԿԿ Կենտկոմի քարտուղարի բարձր պաշտոնում 1985-88 թթ.: Այստեղ նա ղեկավարել է հանրապետության շինարարության եւ առեւտրի կազմակերպման աշխատանքները:

1988 թ. Մուրադյանն ընտրվել է Հայպատռ կոոպերացիայի նախագահ: Նրա անմիջական ջանքերի շնորհիվ լուրջ տեղաշարժեր են կատարվել գյուղմթերքների մթերման, ծավալների ավելացման, վերամշակման, նոր արտադրական կարողությունների ստեղծման, սարքավորումների ձեռքբերման, գյուղական բնակչության սպասարկման բարելավման գործում:

Խորհրդային Հայաստանը կառուցած գործիչների սերնդին է պատկանում Մուրադյանը: Նա մեծ վաստակ ունի մեր հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման բնագավառում: Այդ սերնդի կյանքի ճանապարհը դյուրին ու հարթ չի եղել: Նոր սերնդի միտք դաստիարակության շահերից ելնելով, պետք է ուշադրություն դարձնել այդ գործիչների անցած ուղուն, պատմել նրանց արած գործերի մասին: Պետք է գնահատենք նրանց աշխատանքը, որ խուսափենք նիհիլիզմից, որ մեզ զրկում է ազգային հեռանկարից:

ԱԼԵՔՍԱՆ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ

Մահազդ

Ղազարյանների ընտանիքը խոր վշտով հայտնում է սիրելի որդու, եղբոր, հոր, քեռու՝

Մամիկոն Լիսվինի Ղազարյանի

վաղաժամ մահը:

Հոգեհանգիստը՝ նոյեմբերի 27-ին, ժամը 18-ին, Եզնիկ Կողբացու 42, բնակարան 7 հասցեում:

Հուղարկավորությունը՝ նոյեմբերի 28-ին, ժամը 14-ին, նույն հասցեից:

Նելլի, Իրա, Ժաննա, Նելլի, Էլեն, Յուրա եւ Ռոբերտ

Միջահասակ, միջին տարիքի, արեւից ու քամուց սեւացած դեմքով, խայտաբղետ հագուստով Գրունը Սպիտակի գերեզմանոցի տիրուհին է: Օրվա տարբեր ժամերի նրան հաճախ կարելի է տեսնել Սպիտակի նախկին քաղաքապետ, վաղամեռիկ Սուրեն Ավետիսյանի շիրիմի մոտ նստած: Այստեղ է գալիս ամեն օր, բարեգործական ճաշարան այցելելուց անմիջապես հետո: Տեղանքը բարձրադիր է, եւ թմբին նստած, ծխախոտը բերանին Գրունն անվրեպ հսկում է գերեզմանոցի անցուդարձը: Ոչ մի այցելություն չի վրիպում նրա հայացքից:

ծում է կենտրոնական հատվածում, մյուսը՝ բլրի հետեւը, այլ խմբի տիրապետության տակ է: Բլրի այս կողմում Գրունն անգղի նման պաշտպանում է իր տիրույթները: Նա չի խորշում հենց հուղարկավորողների մոտ վեճ ու կռիվ սարքելուց, եթե օտար մեկը համարձակվի ոտնձգություն անել իր տարածքում: Իսկ այդպիսիք լինում են: Երբեմն բանը հասնում է մազ պոկելու եւ ձեռնամարտի: Երբեմն հուղարկավորողներն են ստիպված լինում միջամտել:

«Փայ հավաքողները» երկար թափառում են ստվերների լուռ թագավորությունում, համառորեն

Իր Մհեր ամուսինը աղբահավաք մեքենայի բանվոր է: Բայց ամուսինների համար գերեզմանոցն ավելի եկամտաբեր է: Մհերն ափսոսանքով ասում է, որ աշխատանքը չի թողնում ավելի հաճախ այցելել գերեզմանոց, փոս փորել, եւ իբրեւ վարձ՝ մասնակցել քելեխի կամ մի քանի կոպեկ աշխատել: Նրա կին Շողերը ե՛ւ ամաչում, ե՛ւ չի ամաչում իր «աշխատանքից». «Իրենք են (իշխանություններն ու պետությունը) մեղավոր, որ գնում ենք փայ հավաքելու»: Շողերի աշխատանքը գերեզմանոցում նեղ մասնագիտացված է՝ հավաքում է միայն օղիներն ու ջերմուկները,

տոֆիլի՝ սովորաբար կտրտված մնացորդների հավաքը: 1 ամսվա ընթացքում 500 կգ կարտոֆիլ «պլեճ» արեց: Ամուսինները նպաստ կամ այլ օգնություն չեն ստանում, բացի մայր Թերեզայի կույսերի ամեն ամիս տված ալյուրից, մակարոնից կամ ձեթից: Ինչո՞ւ չեն ստանում՝ «բալերը չեն հերիքել»: Աստիճանաբար խստացած չափորոշիչների մամլակը դուրս մղեց նրանց նպաստառուների ցուցակից: «Նրբամիտ» հաշվարկներով սահմանված այդ չափորոշիչների մեջ ոչ մի կերպ չեն տեղավորվում թշվառ իրականության տարաբնույթ, իրարամերժ ի-

փող վաստակում: Չի հերիքում աշխատածը, եւ ստիպված ինքն էլ գերեզմանոցը եկամտի օժանդակ աղբյուր դարձրեց: Գրունը դժվարությամբ ընդունեց նրա մուտքը խմբի կազմում:

«Փայ հավաքողները» ժամանակավոր զինադադար կնքում են միայն Նոր տարուն ու Զատկին: Զատիկին լիուլի ձու են ունենում:

Դաչչոնց Շահենը հազվադեպ է գերեզմանոց այցելում, մեկ-մեկ գալիս է, «փայ հավաքողներին» զրուցընկեր դառնում: Նրա հիմնական վաստակը դարձյալ կապվում է անդրաշխարհի հետ: Նա մեռելատների մշտական հյուրն է:

Թանատոսի զավակները

Սոցապ նախարարությունը՝ գերեզմանոցում

Հայաստանում ընդունված սովորույթ է. մահացածի գերեզմանին հարազատներն ուտելիքով ու խմիչքով լիքը տոպրակներ են դնում թաղման, յոթի օրերին, Սուրբ Խաչին, Նոր տարուն ու Զատիկին: Դա հոգեհաց է, որից պիտի օգտվեն նաեւ աղքատները եւ ողորմի տան հանգուցյալին: Այդ օրերը ոչ միայն Գրունի, այլեւ գերեզմանոցից մյուս «փայ հավաքողների» համար տոն են: Ապրուստի այս արտառոց միջոցից նրանք չեն դժգոհում: Սպիտակում շաբաթ չկա, որ գոնե մեկը չկնքի մահկանացուն: «Փայ հավաքողների» «դիտարկումներով»՝ շաբաթ էլ կա, որ ամեն օր է թաղում լինում: Երկրաշարժից հետո Սպիտակ այցելած ճապոնացի նյարդաբանների կանխատեսումը, թե մոտ երկու տասնամյակ երկրաշարժի պատճառած ցավն ու ստրեսները մարդկանց վաղաժամ գերեզման են տանելու, իրականություն են դարձել: Արդեն մեկ տասնամյակ հանգուցյալներ են բերում նաեւ Ռուսաստանից՝ սպանվածներ, դժբախտ պատահարների զոհեր: Պատմում են, որ «փայ հավաքողներից» մեկը 3 օր շարունակ չէր հեռանում գերեզմանոցից, որովհետեւ լսել էր, որ Մոսկվայից դի են բերելու:

Սպիտակի գերեզմանոցը սպասարկում է 2 խմբի՝ 5 հոգի գոր-

սպասելով նոր թաղումների եւ այցելությունների:

Սպիտակի լայնարձակ գերեզմանոցը հրապուրում է նույնիսկ հարեւան մարզերի ու շրջանների՝ նույն տխուր զբաղմունքով հաց տուն տանող մարդկանց: Արագածից վերջերս մի կին էր եկել: Նրան առանց տատանվելու քշեցին, թե «միթոմ քիչ հավաքող կա, դու էլ ես եկել»: Կինը մղկտում էր, թե 4 երեխա է պահում: Գրունն ինքը տարբեր ամուսիններից ապօրինի եւ օրինական 5 զավակ ունի, որոնցից 2-ին պահում են մայր Թերեզայի կույսերը:

Երբեմն վեճ ու կռիվ առաջանում է հենց նույն խմբի ներսում: Մեռյալների տիրուհու ագահությունից բոլոր «փայ հավաքողները» վառված են: «5 սումկա ուտելիք էր տանում, ասի, մի արաղ տուր, էդ էլ չտվեց, կռիվ կապեց», բողոքում է փայլփլող աչքերով, անհամեմատ տանելի հագուկապով մեկ այլ «փայ հավաքող»՝ Շողերը: Բարկության նոպաներից մեկի ժամանակ Գրունն ասել է նրան. «Դու երեխա չունես, ինչի՞ ես գալիս»: Շողերը հպարտանում է՝ հիշելով իր սրամիտ պատասխանը. «Գերեզմանները հո սոցապ մինիստրություն չե՞ն, անամո՛թ»:

Շողերը Սպիտակ հարս է եկել Լոռու գյուղերից, իր բնորոշմամբ՝ «սաբաքի» (միջնորդ) միջոցով:

վաճառում, լույսի փող անում: Հավաքում ու հանձնում է նաեւ ողորմաթասից հետո դատարկված շշերը: Անցած Սուրբ Խաչի 4 կիրակիների ընթացքում 10 հազար դրամի օղի ու ջերմուկ ծախեց: Յուղ առավ, ձեթ, սուրճ, գազի փողը տվեց: Այս տարի այս միջոցով կարողացավ նաեւ մի պարկ պարարտանյութ գնել: «Ուրիշն ըլներ, կանֆետ կառներ, կուտեր», դառնությամբ ասում է նա: Ընդհանրապես, «կանֆետը» Շողերի համար մանկական երազանքի նման մի բան է, որի մասին հաճախ է հիշում խոսակցության ընթացքում: Կարիքից հալածված այս կինը ապահով ու շեն կյանքի անիրական երազներ ունի: Կոպեկը կոպեկին դնելով կարողացել են նույնիսկ «պույտով» հեռուստացույց գնել: Նրանց տուն այցելած ամերիկացիները զարմացել են, թե հեռուստացույցն ու վառելիքը (տունը տաքացնելու համար ամուսինները կապրոնե շշեր են վառում) չեն բռնում իրար: 800 մ տնամերձ ունեն, բայց կարտոֆիլն այս տարի ամբողջությամբ հոտել էր: Անբարենպաստ եղանակը հաճախ է նման անակնկալներ պարգեւում: Իբրեւ ապրուստի օժանդակ միջոց, Շողերը ձեռնարկեց «պլեճի» գործը: Լոռեցիներն այսպես են անվանում բերքահավաքից հետո հողում մնացած կար-

րողությունները՝ ամենաանհավանական տարբերակներով խեղաթյուրելով իրականությունը:

Հարուստ ու աղքատ մեռելները մահվան զավակների համար վիճակախաղի նման մի բան են: Եթե աղքատ է հանգուցյալը, թաղմանը, յոթին, քառասունքին ու Զատիկին դատարկաձեռն կմնան, քանի որ հարազատները հաճախ ծաղիկներից բացի ոչինչ չեն դնում շիրմին: Հարո՞ւստ է, ուրեմն հարուստ ավարը երաշխավորված է: Երջանիկներին քառասունքից հետո բաժին են հասնում նաեւ հանգուցյալի հագուստներն ու անձնական իրերը:

«Փայ հավաքողները» մեկը մեկից թաքուն գաղտնիքներ էլ ունեն: Շողերը հպարտությամբ պատմում է, որ միայն ինքը գիտի, որ ամեն տարի, նոյեմբերի 7-ին, հարազատները պարտադիր այցելության են գալիս իրենց երեխայի շիրմին, եւ անպայման բոնբոներկա են բերում: Եվ ինքն ամեն տարի այդ օրը բոնբոներկա է տուն տանում: Գերեզմանոցի տիրակալները լավատեղյակ են իրենց տիրապետության «հպատակների» ծննդյան, մահվան տարվա օրերին, գիտեն, թե որ հանգուցյալին են ավելի հաճախ հիշում հարազատները, որի շիրիմն է լքված ու տատասկոտ:

Տըլտըլ մականունով 42-ամյա Սամվելը փողոցները ավլելով է

Հանգուցյալների թաղման, յոթի ու քառասունքի օրերին կարողանում է կուշտ փորով հաց ուտել: Քաղաքում Շահենի նման էլի շատ սովյալներ կան, որ կշտանում են մեռելատներում:

Մահվան այցելությունների սպասող այս տխուր զբաղմունքի մարդիկ՝ Թանատոսի զավակները, լուռ մեղադրանք են հասարակությանն ու նրա բարոյական չափանիշներին: Մռայլ ու հոգնատանջ դեմքերով, թշվառ հագուկապով, իրենք կարծես այս աշխարհից չլինեն: Բայց նրանք մեր պետության սոցիալական օրգանիզմի մի մասնիկն են, որ օտարվել ու մեկուսացել են մեզանից:

Իրենց պատմելով, արտագնա աշխատանքի մեկնած կամ Հայաստանի այլ մարզերում ապահով կյանքով ապրող մերձավոր ազգականներ ունեն, որոնք խորշում են օգնել իրենց հարազատին գոնե տարին մեկ անգամ: Շողերի հորեղբոր տղան նույնիսկ ինձ ծանոթ գործընկեր դուրս եկավ հանրային ռադիոյից:

Եվս մեկ անառարկելի ապացույց, որ խարխլվել է նաեւ մեր ավանդապահ գերդաստանների ազգային բարոյական նկարագիրը, որ ամբողջության մեջ վկայում է հասարակության բարոյական ձեւախեղումների մասին:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Արցախում կրթության զարգացման դոկտրինա է պետք

Իր պաշտոնավարման հարյուր օրը լրանալու կապակցությամբ ԼՂՀ կրթության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Կամո Աթայանը հոկտեմբերի 24-ին հրավիրել էր մամուլի ասուլիս: Կրթամշակութային համակարգը համարելով ազգային անվտանգության բաղադրիչներից մեկը, նախարարը մանրամասնորեն ներկայացրեց այն խնդիրները, որոնք կազմում են գերատեսչության գործունեության առաջնահերթությունները:

Ըստ ոլորտների նա առաջինն անդրադարձավ նախակրթական հիմնարկներում տիրող իրավիճակին, այս առումով նշելով, որ նախակրթական հիմնարկների լիարժեք վերականգնման ուղղությամբ կառավարությունն արդեն լուրջ ծրագրեր է մշակել: Եթե խորհրդային տարիներին մանկապարտեզներ կային երկրամասի համարյա բոլոր բնակավայրերում, ապա ԽՍՀՄ փլուզումից հետո Արցախում դրանք հիմնականում փակվել են: Ներկայումս հանրապետությունում պետական միջոցներով գործում է մեկ մանկապարտեզ, մյուսները, որոնց քանակն այնքան էլ շատ չէ, գործում են հովանավորչական միջոցների հաշվին: Խնդիր է դրված առաջիկա տարիներին պետբյուջեի հաշվին ամբողջական կտրվածքով վերականգնել նախակրթական հիմնարկների ցանցը:

Հանրակրթության ոլորտում, ըստ նախարարի, ընթանում է քանակական հատկանիշների վրա խարսխված գործընթաց: Կ. Աթայանը տեղեկացրեց, որ ինքը հանդիպումներ է ունեցել մանկավարժական կոլեկտիվների 80-85 տոկոսի հետ՝ քննարկելով դպրոցների որակական աստիճանի բարձրացման հարցը: Վստահության այն մթնոլորտը, որն այսօր տիրում է համակարգում, թույլ է տալիս ասել, որ իրականացվելիք բարեփոխումները կարող են դրական արդյունք տալ: Դա, սակայն, ժամանակի հարց է. առաջին հերթին պետք է կազմվի կրթության զարգացման դոկտրինա 25-30 տարվա համար, որի մշակմանը անհրաժեշտ է ներգրավել ոչ միայն Հայաստանի Հանրապետությունից, այլեւ Ռուսաստանի Դաշնությունից հրավիրված բարձրակարգ մասնագետների:

Անդրադառնալով մասնագիտական կրթության խնդիրներին, նախարարը ցավով նշեց, որ պրոֆտեխուսումնարանները եա վերացել են Արցախում, ինչը բացասական ազդեցություն է թողնում ժողտնտեսության տարբեր բնագավառներն արհեստագործական մասնագետներով համալրելու գործընթացի վրա: Կառավարությունը ծրագրել է եկող տարի Ստեփանակերտում կառուցել պրոֆտեխուսումնարանային համալիր, որի իրականացմամբ խնդիրը էական լուծում կստանա: Բացի այդ, նշեց նախարարը, ապագա կադրերի խնդրով, լինեն դրանք բարձրագույն մասնագիտական, թե արհեստագործական, պետք է շահագրգռված լինեն նաեւ ԼՂՀ-ում տնտեսվարող սուբյեկտները: Կ. Աթայանը վկայաբերեց «Բեյզ մեթըլս» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության օրինակը, որն ընթացիկ տարում լեռնամետալուրգիական մասնագիտությունների գծով երկու ուսանողների հետ պայմանագրեր է կնքել՝ Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանում ուսման ողջ ընթացքում կրթանպաստ տալու եւ ուսումն ավարտելուց հետո առնվազն 5 տարվա երաշխիքային աշխատանքի պայմաններով:

Զգացնել է տալիս գիշերօթիկ դպրոցի բացակայությունը: Այս կապակցությամբ նախարարն ասաց, որ ծրագրված է մյուս տարի մայրաքաղաքի Աջափնյակ թաղամասի դպրոցի բազայի վրա ստեղծել գիշերօթիկ դպրոց՝ հարյուր հոգու համար:

Կ. Աթայանը բուհական ոլորտը ԼՂՀ-ում կայացած համարեց, մասնանշելով ԱրՊՀ-ի ու մասնավոր բուհերի առկայությունը: Միեւնույն ժամանակ, գիտության առումով ձեռքբերումներ չունենք, թեպետ արցախածնունդ աշխարհահռչակ գիտնականներ շատ ունենք դրսում: Այս փաստը Արցախում լուրջ գիտական կենտրոն բացելու անհրաժեշտություն է թելադրում, համոզմունք հայտնեց նախարարը:

Ներկայացնելով մշակույթի ոլորտում առկա խնդիրները, Կ. Աթայանը դարձյալ հատկանշեց քանակական ձեռքբերումները՝ շեշտադրելով գյուղական մշակույթի օջախների վատ սպասարկումը:

Երիտասարդության հարցերի խնդիրն արծարծելով, նա տեղեկացրեց, որ մշակվում է երիտասարդության օրենքի նախագիծ, ընդ որում՝ այդ գործընթացում ներգրավված են նաեւ Արցախում գործող երիտասարդական կազմակերպությունները: Օրինագիծը վերջնամշակումից հետո կներկայացվի ԼՂՀ խորհրդարանի քննարկմանը:

Սպորտի բնագավառում տիրող վիճակը նա նորմալ համարեց այն տեսանկյունից, որ Արցախում, բացի տեղական նշանակության մարզական միջոցառումներից, անցկացվում են նաեւ միջազգային մրցաշարեր, օրինակ՝ շախմատի եւ սեղանի թենիսի ավանդական մրցաշարերը: Նա հատկանշեց սպորտի մասսայականացման խնդիրը, դրա հիմքը համարելով դպրոցներում ֆիզիկական կուլտուրայի դրվածքի բարձրացումը:

Նախարարը պատասխանեց նաեւ լրագրողների հարցերին: Մասնավորապես, լրագրողներին հետաքրքրում էր, թե Արցախի պետհամալսարանում պատրաստվո՞ւմ են բացել ադրբեջաներենի դասընթացներ: Կ. Աթայանն ասաց, որ նման հարց իրոք արծարծվել է: Խնդիրը, սակայն, ոչ միայն դասավանդող կադրերի բացակայության, այլեւ առհասարակ դրա նպատակահարմարության մեջ է, քանզի հարցը պետք է համաձայնեցվի համապատասխան կառույցների հետ:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Անկախություն ստանալու հերթը Կոսովոյի՞նն է

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը երաշխավորել է Կոսովոյի ապագա կարգավիճակի շուրջն առաջիկայում սկսել բանակցություններ: Միաձայն ընդունված բանաձեւում աջակցություն է հայտնվում երկրամասի քաղաքական գործընթացին, որի արդյունքում Կոսովոն պետք է դառնա ժողովրդավարական, որտեղ պահպանվում են ազգային փոքրամասնությունների իրավունքները: Սերբիայից փաստացի անկախություն ստացած երկու միլիոնանոց Կոսովոյի բնակչության մոտ 90 տոկոսը ալբանացիներ են: Շուրջ 200 հազար սերբերը անկլավային պայմաններում շարունակում են ապրել երկրամասում՝ ՆԱՏՕ-ի զորքերի վերահսկողության տակ: Եվս տասնյակ հազարավոր սերբեր ստիպված են եղել լքել մշտական բնակավայրերը 1998-99 թթ.՝ խուսափելով ալբանացի զրոհայինների վրեժխնդրությունից:

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը հրապարակավ հայտարարել է, որ առաջիկա բանակցություններում անհրաժեշտ է պարզել՝ արդյոք Կոսովոն պե՞տք է անկախություն ստանա Բելգրադից: Սերբիայի վարչապետ Վոյիսլավ Կոշտունիցան զարմանք է հայտնել ՄԱԿ-ի՝ Կոսովոյի կարգավիճակի մասին բանակցություններ սկսելու որոշման առնչությամբ, քանի որ չի լուծվել գլխավոր՝ սերբական փոքրամասնության իրավունքների պաշտպանության խնդիրը: Ակնկալվում է, որ բանակցային գործընթացը կղեկավարի Ֆինլանդիայի նախկին նախագահ Մարտի Ահտիսաարին, որը կարողացավ 1999 թ. զինադադար հաստատել ՆԱՏՕ-ի եւ Սերբիայի միջեւ: Բանակցությունները կընթանան «proximity talks» (բանակցություններ մերձակայքում) ձեւաչափով, երբ կողմերն անմիջական հանդիպումներ չեն ունենում, այլ այս կամ այն հարցի շուրջը բանակցում են միջնորդների միջոցով: Նկատենք, որ նման ձեւաչափով են ընթացել ղարաբաղյան բանակցությունները Քի Վեսթում:

Գլխավոր խնդիրը, որը չեն կարողանում լուծել ինչպես հակամարտող կողմերը, այնպես էլ միջազգային հանրությունը, Կոսովոյի ապագա կարգավիճակն է: Ալբանացիները պատրաստ են Բելգրադի իշխանությունների հետ բանակցություններ վարել Կոսովոյում սերբերի մշակութային եւ կրոնական ժառանգության պահպանման հարցերով: «Մենք կարող ենք երկրամասի ապագա կարգավիճակի շուրջը բանակցել միայն միջազգային հանրության հետ», «Ֆրանսպրեսին» ասել է Կոսովոյի վարչապետ Բայրամ Կոսումին: Պրիշտինայի իշխանությունները միակ ընդունելի լուծում են համարում Կոսովոյի անկախությունը, ինչին կտրականապես դեմ են Բելգրադում:

Սերբական իշխանությունները պատրաստ են Կոսովոյին տալ «ինքնավարությունից բարձր, անկախությունից ցածր կարգավիճակ»: Սերբերի պատկերացմամբ, ովքեր 1999 թ.-ից ի վեր կորցրել են վերահսկողությունը Կոսովոյի նկատմամբ, այդ կարգավիճակը ենթադրում է, որ երկրամասին տրվում են գործադիր, օրենսդիր եւ դատական ոլորտներում ինքնուրույն քաղաքականություն վարելու իրավասություններ, պաշտպանության եւ արտաքին քաղաքական հարցերում լիազորությունները կենտրոնացվում են Պրիշտինայի եւ Բելգրադի միջեւ, Կոսովոն դառնում է ապառազմականացված տարածք Սերբիայի այսօրվա սահմաններում: Ըստ էության, սերբերը Պրիշտինային առաջարկում են մի բան, որը, եւ ավելին, արդեն նվաճել են ալբանացիները:

1999 թվականից դե ֆակտո անկախ Կոսովոն դրվել է ՄԱԿ-ի վերահսկողության տակ: Երկրամասում ՄԱԿ-ի վարչակազմի ղեկավար Սորեն Եսսեն-Պետերսենը BBC-ին ասել է, որ Կոսովոյի կարգավիճակի առաջիկա բանակցությունների հիմքում պետք է դրվեն չորս հիմնական սկզբունքներ, որոնք արդեն ընդունել են սերբերը եւ ալբանացիները. 1. Կոսովոյի ամբողջականությունը պահպանվում է, 2. կողմերը համաձայն են հետդարձ չկատարել մինչեւ 1999 թ. իրավիճակին (ավելի հստակ՝ Կոսովոն չի կարող վերադարձվել Սերբիայի կազմ նախկին ինքնավար կարգավիճակով), 3. Կոսովոն չի կարող միավորվել հարեւան երկրների հետ (այսինքն՝ Ալբանիայի հետ) 4. երկրամասի ազգային փոքրամասնությունների իրավունքները պաշտպանվում են:

Նախկին Հարավսլավիայի 1974 թ. սահմանադրությամբ Կոսովոն ինքնավար կարգավիճակ էր ստացել Սերբիայի կազմում: 1989 թ. Սլոբոդան Միլոշեւիչը վերացրեց գերազանցապես ալբանաբնակ երկրամասի ինքնավարությունը, մեկ տարի անց Կոսովոյի մարզային իշխանությունները հռչակեցին անկախություն: 90-ականների կեսերին Բելգրադի իշխանությունները տեղահանեցին Կոսովոյի հարյուր հազարավոր ալբանացիների, որին հետեւեց ՆԱՏՕ-ի ռազմական միջամտությունը: Հետագայում ալբանացիները վրեժ լուծեցին՝ երկրամասից տեղահանելով տասնյակ հազարավոր սերբերի: Վերջին ողբերգական միջադեպը գրանցվեց 2004-ին. ավելի քան 800 սերբական եկեղեցիներ եւ տներ ավերվեցին:

Կոսովոյի դե յուրե հնարավոր անկախացումը Սերբիայից կարող է նախադեպ դառնալ երկրագնդի այլ հակամարտությունների, այդ թվում՝ ղարաբաղյան կարգավորման համար: Այսօր մի շարք չճանաչված միավորներ իրենց պետականության ատրիբուտներով, ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների պաշտպանության եւ այլ առումներով առավել կայացած են, քան ՄԱԿ-ի անդամ 192 երկրների մի մասը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

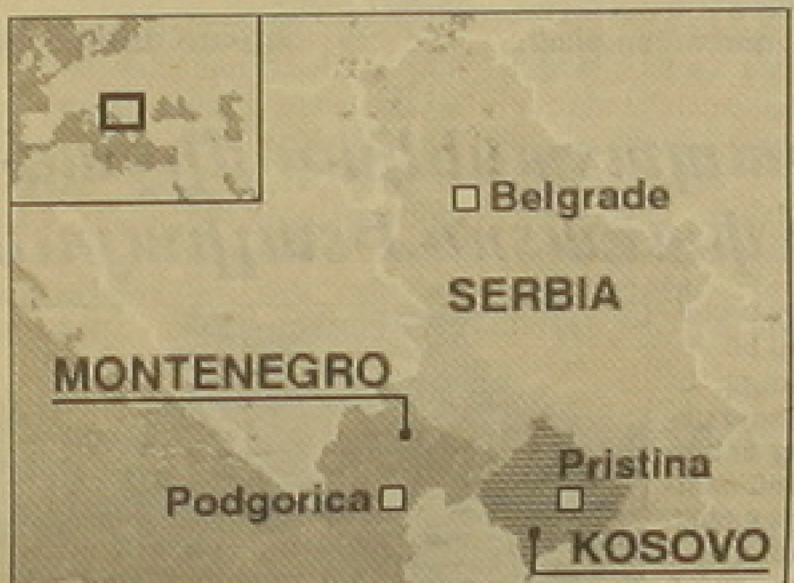

Դատապարտում է Պոլսո հայոց պատրիարքը

Օրերս Վանում հանցախումբ ստեղծելու մեղադրանքով ձերբակալվել էր Վանի համալսարանի ռեկտոր Յուջել Աքըլը եւ կալանվել դատարանի որոշմամբ: Ռեկտորի կալանքը բուռն հակազդեցություն էր առաջացրել Թուրքիայի գիտական շրջանակներում, որոնց ընդդիմադիր կուսակցությունների աջակցությունը հանգեցրել էր կալանման հարցի քաղաքականացմանը: Մինչ Ուսումնական բարձրագույն խորհուրդն ու ընդդիմադիր ժողովրդահանրապետական, «Ճշմարիտ ուղի» եւ «Մայր հայրենիք» կուսակցությունները ռեկտոր Յուջել Աքըլի կալանքը բնութագրում էին դավադրություն եւ պայմանավորում երկրի աշխարհիկ կարգերի դեմ վարչապետ Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության ոտնձգություններով, Մեջլիսում տվյալ կուսակցության պատգամավոր Ռամազան Թոփրաքը Գերմանիա կատարած այցելության ընթացքում հայտարարում է, որ Վանում կալանված ռեկտորը հայկական ծագում ունի:

Թուրքական մամուլը պատգամավորի հայտարարությանն արձագանքում է նոյեմբերի 21-ին, որին հետեւում է Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանի բուռն հակազդեցությունը: Այդ մասին նոյեմբերի 24-ին տեղեկացրել էր պատրիարքարանի պաշտոնական օրգան «Լրաբերը»: Ահա թե ինչ է ասել ամենապատիվ պատրիարքը. «Հարգարժան Թոփրաքն այնպես է արտահայտվել, կարծես հայ լինելը հանցագործություն է: Սա ռասիզմի ակնհայտ դրսեւորում է: Նման կարգի արտահայտություններն անընդունելի են ժամանակակից ժողովրդավարական երկրներում: Ռասիզմը պետք է դատապարտվի ամենուրեք: Այս երկրում ինչպես թուրքը, այնպես էլ քուրդը, արաբը, հայը, հրեան, ասորին եւ հույնը, անկախ էթնիկ ծագումից, սահմանադրական իրավունքներ ունեն: Մարդկանց (ազգային) պատկանելության նսեմացումն ու դա քաղաքական նպատակներին ծառայեցնելու փորձերը ոչ այլ ինչ են, քան անջատողականության դրսեւորում եւ աններելի սխալ: Այդ սխալը մինչ այդ գործել էին Մերալ Աքշեները (ներքին գործերի նախարար) եւ Թանսու Չիլլերը (վարչապետ): Որքան էլ պատգամավորներն ապավինեն իրենց անձեռնմխելիությանը, պետք է վախենան Աստծուց եւ մարդկանցից ամաչեն: Թող ոչ ոք չկասկածի, որ հասարակական խիղճը կդատապարտի նրանց»:

«Լրաբերի» հաղորդագրությունից պարզվում է, որ պատգամավոր Թոփրաքը ռեկտորին ոչ միայն մեղադրել է հայ լինելու համար, այլեւ ասել. «Մենք հայկական ծագմամբ Յուջել Աքըլին ռեկտոր ենք նշանակում, մինչդեռ հայերն Աղրը (Արարատ) լեռան նկատմամբ հավակնություններով աչք են գցում ինքնիշխան պետության հողերի վրա»:

Երբ «Մարմարայի» թղթակիցն այս խոսքերի առնչությամբ դիմում է Մութաֆյան պատրիարքի կարծիքին, ապա նա պատասխանում է. «Ես քաղաքական գործիչ չեմ, ոչ էլ դիվանագետ, իբրեւ շարքային քաղաքացի ասեմ, որ մեր երկրի դրոշը զարդարված է կիսալուսնի եւ աստղի նկարներով: Սակայն դա չի նշանակում, որ թուրքական զորքը կգնա եւ կառնի լուսինը եւ աստղը: Այս կարգի դեմագոգիաները վաղուց կորցրել են իրենց արդիականությունը, նույնիսկ ծիծաղելի են թվում: Ծայրահեղ ազգայնամոլությունն ու ռասիզմը խենթություններ են, անհավասարակշռության արտահայտություն, աղետություն են դատապարտում ինչպես մարդկանց, այնպես էլ երկրներին»:

Հ. ՉԱԲՐՅԱՆ

Ամենահարուստ արեւելաեվրոպացիները ռուսաստանցիներն են

Լեհական «Վպրոստ» հանդեսի տվյալներով, նախկին կոմունիստական երկրների 100 ամենահարուստ մարդկանց ցանկում գերիշխում են ռուսաստանցիները, որոնք զբաղեցնում են ցանկի առաջին տասը տեղերը: Հարուստ ռուսաստանցիների մեծ մասը կարիսալ է կուտակել սնանկացած պետական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման տխրահռչակ ժամանակաշրջանում: Ներկայումս ռուսական «նավթային շեյխերի» եկամուտներն ապահովվում են նավթի հարաճուն գների հաշվին:

Արեւելյան Եվրոպայի ամենահարուստ մարդը ռուսաստանցի Ռոման Աբրամովիչն է, որը բնակվում է Լոնդոնում: Նրա կարողությունը (ներառյալ «Չելսի» ֆուտբոլային ակումբը) գնահատվում է 15 մլրդ դոլար: Անցյալ տարի այն աճել է մոտ 3,5 միլիարդով:

Երկու տարի առաջ ամենահարուստ արեւելաեվրոպացին Միխայիլ Խոդորկովսկին էր, որն այսօր Ռուսաստանի ամենահայտնի բանտարկյալն է: Ներկայումս Խոդորկովսկու կարողությունը գնահատվում է կես միլիարդ դոլար. նա հայտնվել է ցանկի 71-րդ տեղում:

Արեւելյան Եվրոպայի 100 ամենահարուստ բնակիչներից 55-ը ռուսաստանցիներ են, 15-ը՝ լեհեր, 7-ը՝ ուկրաինացիներ: Ցանկում ընդամենը 3 կին կա: Առաջինը ռումինուհի Ռաձինա Պաունեսկուն է, որը հոր հիմնած ֆինանսական կայսրության համատերն է: Երկրորդը բուլղար առաջին միլիարդատիրոջ այրի Դարինա Պավլովան է, որն 90 ֆիրմա է վերահսկում: Երրորդը Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի կինն է՝ Ելենա Բատուրինա-Լուժկովան, որն «Ինտեկո» շինարարական կայսրության տիրուհին է:

Ջորջ Բուշն ընկճված է անհաջողություններից

Ներքին եւ արտաքին քաղաքականության մեջ վերջերս մի շարք անհաջողություններ կրած ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը շատ հաճախ լինում է ընկճված վիճակում, որը երբեմն վերաճում է զայրույթի եւ նույնիսկ կատաղության: Այդ մասին տեղեկացնում է «Դեյլի նյուս» թերթը՝ վկայակոչելով նախագահի աշխատակազմի ներկայացուցիչների:

Թերթի տվյալներով, Բուշը ծանր ապրումներ է ունենում Իրաքի պատճառով, որտեղ սպանված ամերիկացիների թիվն անցնում է 2000-ից: Վարչակազմը քննադատության է ենթարկվում իրար հաջորդող փոթորիկների հետեւանքների վերացմանն ուղղված ջանքերի անարդյունավետության համար: Բուշի վրա ազդում են նաեւ իր մերձավոր զինակիցների հետ կապված նորահայտ սկանդալները:

«Նախագահն սկզբունքորեն դժգոհ է դեպքերի ընթացքից եւ հակված է բոլոր ադեպների համար մեղադրելու իր շրջապատին: Նա դժգոհում է ամենքից, նույնիսկ փոխնախագահից: Բայց նրան առանձնապես չարացնում է մամուլը», պատմում է Բուշի վարչակազմի աշխատակիցներից մեկը, որի անունը չի հիշատակվում:

Բուշի կարծիքով, Սպիտակ տանն աշխատող միակ անսխալական մարդն, իհարկե, ինքն է: Նրա այդ դիրքորոշումն «անտրամաբանական» է թվում նույնիսկ մերձավորագույն շրջապատին:

Սպիտակ տան աշխատակիցները նշում են, որ Բուշն անչափ հիասթափված է իր ձեռնարկումների ձախողումից, որոնք այսօր վերածվել են «քրոնիկական հիվանդությունների»:

Այդուհանդերձ նա վստահ է, որ իր կառավարման արդյունքներն ըստ արժանվույն կգնահատեն գալիք սերունդները:

Պենտագոնը մխիթարվում է՝ հրապարակելով իրաքցիների կորուստները

Ամերիկյան ռազմական գերատեսչությունն սկսել է Իրաքում անցկացվող յուրաքանչյուր գործողությունից հետո հրապարակել սպանված եւ գերի ընկած զրոհայինների թվերը: Անցյալում Պենտագոնը տեղեկացնում էր միայն սեփական կորուստների մասին, մեծ կարեւորություն չտալով հակառակորդի կորուստներին:

Սակայն Իրաքում բարդացած իրավիճակն ստիպում է, որ Պենտագոնը, Վիետնամի պատերազմից հետո առաջին անգամ, հրապարակի նաեւ թշնամու կորուստները: «Վաշինգտոն փոստ» թերթի կարծիքով, Վիետնամի պատերազմի ժամանակ կիրառված այդ քայլի կրկնությունը կոչված է ցուցադրելու ամերիկացիների ռազմական գործողությունների արդյունավետությունը:

Թեեւ Իրաքում ամերիկյան հրամանատարությունը պնդում է, թե զրոհայինների կորուստների հրապարակումը կարող է պատկերացում ստեղծել ռազմական գործողությունների ծավալների եւ առաջընթացի վերաբերյալ, փորձագետներից շատերը կարծում են, որ նման տվյալների հրապարակման իրական պատճառն ամերիկացի զինվորականների ներկայիս ծանր կացությունն է: Իրաքում ամերիկացիները կորցրել են 2000 զինծառայող:

Թե՛ զինվորական եւ թե՛ քաղաքացիական կառույցներում կասկածներ են արտահայտվում զրոհայինների կորուստների տվյալների հրապարակման նպատակահարմարության առնչությամբ, քանզի Իրաքի պատմությունն արդեն ապացուցել են գրեթե բոլոր կորուստներն արագորեն վերականգնելու կարողությունը, իսկ նրանց թվակազմի վերաբերյալ ստույգ տվյալներ չկան եւ չեն էլ կարող լինել:

Պ. Ռ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երկու անուն՝ Հրանտ Մարգարյան եւ Ռուբեն Սեւակ

ՀՀ ՀԳՄ հրատարակչությունը լույս է ընծայել արձակագիր, բանաստեղծ, թատերագիր եւ ազգային գործիչ Հրանտ Մարգարյանի «Երբ արեւը կը լռէ» գիրքը: Սփյուռքահայ հեղինակի թատերախաղը գրված է Ռուբեն Սեւակի նահատակության 90-ամյակի առթիվ: «Երբ արեւը կը լռէ» թատերախաղի առաջին ներկայացումը՝ «Յաւերժի ճանապարհին» խորագրով բեմադրվել է Նյու Յորքում (անգլերեն) 2005 թ. ապրիլի 17-ին: Թատերախաղի 15 տեսարանների մեջ երեւում է Ռուբեն Սեւակն այն ամենով, ինչը բնորոշում է հայ ժողովրդի էությունը, հոգու վեհությունը, վսեմությունը: Սա սիմվոլների վրա ստեղծված պիես է: Կան տեսարաններ, որտեղ խոսվում է Ռուբեն Սեւակի կյանքի տարբեր փուլերի մասին՝ սիրո պատմությունը, ախորը, Լոզանը, Զանդըրին, Պոլիսը եւ այլն: Սփյուռքահայ հեղինակը փոքր ծավալին ոչ միայն գրական, այլեւ բեմական կարեւոր լիցք է հաղորդել: Նա վարպետորեն է ստեղծել բեմահարդարանքը, որը խորհրդապատկերական ձեւավորում ունի: Թատերախաղի ընթացքը մեկ տեսարանից հեզասահ անցնում է մյուսին: Գրքի բանաստեղծությունները, նամակները եւ ճառը Ռ. Սեւակի գրչին են պատկանում: Գեղեցիկ է «Խենթի ջարդը» բանաստեղծությունը՝ նվիրված Հայկական հարցին, որը հետաքրքրական է բազմաթիվ առումներով: Թվում է՝ Ռ. Սեւակի մասին ոչինչ չի կարելի ավելացնել, ամեն ինչ ավարտուն է, բայց պետք է կարողանալ անծանոթի մեջ փնտրել ծանոթը եւ հակառակը: Սա դժվար գործ է, բայց Հ. Մարգարյանը վարպետորեն կարողացել է այդ խնդրին լուծում տալ:

Ընդհանրապես պիեսները բեմադրիչների ընթերցման նյութ են, բայց յուրաքանչյուր ոք այս գիրքը հաճույքով կընթերցի: Այս պիեսն իր

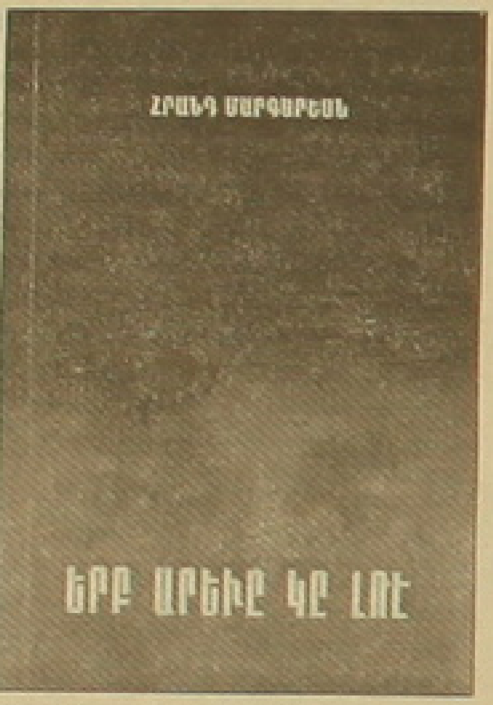

դրամատուրգիական կառուցվածքով, հեղինակի բեմի հիանալի իմացությամբ վերահաստատում է, որ մենք գործ ունենք վարժ դրամատուրգի եւ բեմադրիչի հետ: Այն օգնում է հասկանալու, որ հեղինակը բորբոքում ու թարմացնում է հայ ժողովրդի անցած ուղու պատմությունը, պատասխանատվություն է ներշնչում, մեծագույն հարգանք դեպի մեր նահատակները: Պիեսում Ռ. Սեւակն առանձնանում է, դառնում սիրելի, ձգում դեպի իր ներաշխարհը: Գործողությունները որքան զարգանում են, այնքան մեծանում է Սեւակի հոգու ցավը: Նա գտնում է, որ հայ ազգին պետք է թատրոն:

«Նիւթեր չեն պակսիր ազգային թատրոն մը ստեղծելու համար: Ահա թէ ինչու այս գիշեր, համեստօրէն պիտի ուզէի օտար թատերախաղերէ աւելի, հայութիւնը իր ծոցէն ծնի հայ թատրոն մը, հայ, ոչ միայն լեզուով, այլեւ ոգիով ալ, նպատակով ալ... Հայ թատրոն մը, հայ իրականութեան համար: Կեցցէ՛ հայութիւնը, կեցցէ՛ հայ թատրոնը...»: Պիեսում անհատի կենսագրությունը հանդիպում է ազգի հավաքական կենսագրությանը, մեկ մարդու պատմությունը հանդիպում է ազգի պատմությանը: Ռ. Սեւակն ուներ բոլոր հնարավորությունները՝ փրկելու իր կյանքը: Թուրք պաշտոնյան առաջարկում է նրան կրոնափոխ լինել, ամուսնանալ իր դստեր հետ. «Եթե խլամանայիր, լաւ կեանք մը կրնայիր ունենալ»: Բայց այդ ընտրությունը, Ռ. Սեւակի կարծիքով, կործանիչ կլիներ, նա այլեւս իրավունք չի ունենա հայ կոչվելու. «Ես իմ խիղճը չեմ ծախեր»:

Հ. Մարգարյանը վարպետորեն է ստեղծել Ռ. Սեւակի, Դ. Վարուժանի ու շատ այլ հայրենասերների կերպարներ: Կարելի է ասել, որ պիեսը ստացված է: Մնում է կարդալ, հասկանալ դրա խորությունը եւ գնահատել: Այս դրամայի ասելիքը կարեւոր է այսօր եւ կարեւոր է լինելու վաղը, քանի որ սա ազգի պատմություն է: Իսկ ազգի պատմությունը կարեւոր ու առաջնային է ամեն մի ժամանակաշրջանում:

ՄԵԼԻՆԵ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ
ԵՊՀ ժուռ. ֆակ. 4-րդ կուրս

Թուրքահայ արվեստաբան Մայսա Սարիսի շրջագայությունը Մ. Նահանգներ եւ Կանադա

Մինչ Ստամբուլում «Ակօս» երկլեզվյան շաբաթաթերթի խմբագիր Հրանտ Դինքի դեմ դատական հայց է հարուցված թուրքականության հասցեին թույլ տված վիրավորական խոսքերի մեղադրանքով, «Արմինյըն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթից ստացված մամուլի հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ «Ակօսի» արվեստի բաժնի աշխատակից, գրող Մայսա Սարիսը պատրաստվում է շրջագայության մեկնել Մ. Նահանգների եւ Կանադայի յոթ քաղաքներ՝ հանրությանը ներկայացնելու «Հայկական նկարչությունը սկզբից մինչեւ մեր օրերը» խորագրով իր վերջին հատորը: Շրջագայությունը կազմակերպել է Թեքեյան մշակութային միությունը:

Սարիսը ծնվել է Ստամբուլում եւ ապրում է այնտեղ: «Հայկական նկարչությունը» գրվել է նախ թուրքերեն եւ մեծ տարածում գտել, ապա թարգմանվել է անգլերեն: Հարյուրից ավելի լուսանկարներով այդ գրքում հեղինակը համապարփակ ներկայացրել է հայ ժողովրդի ծագումը, բանահյուսությունը, ապրելաձեւը, մշակույթը եւ հավատը, որոնք դարեր շարունակ ներշնչանքի աղբյուր են եղել հայ արվեստագետների համար:

«Մասյա Սարիսի գիրքն առավել մոտիկից է ծանոթացնում մեզ հայ նկարիչներին եւ մեծ բաց է լրացնում արվեստի աշխարհում», գրել է Թուրքիայի գեղարվեստի ակադեմիայի անդամ, արվեստաբան Քայա Օզսեզգինը, իսկ «Փոստա» օրաթերթի սյունակագիր Հաքան Չելիքը խոստովանել է, որ ինքն այդ գրքից է իմացել օսմանյան նկարչության վրա հայերի ունեցած մեծ ազդեցության մասին: «Գիտենք, որ Թուրքիայում ծնված եւ մեծացած հայ նկարիչները, որոնց մասին քիչ բան գիտենք Թուրքիայում, մեծապես նպաստել են օսմանյան նկարչության զարգացմանը, ես այդ մասին իմացա Սարիսի հատորից»:

Սարիսի շրջագայությունը սկսելու է Լոս Անջելեսից նոյեմբերի 4-ին, որից հետո նա մեկնելու է Դետրոյթ, Չիկագո, Բոստոն, Նյու Յորք, Ֆիլադելֆիա եւ Մոնրեալ:

Հ. Օ.

Գերասիմ Ահարոնեան դասարան

ԹՄՄ՝ Արշակ Տիգրանեան վարժարանին մէջ

Թէքէեան մշակութային միութիւնը, գիտակից իր ազգաշէն առաքելութեան, իր ունեցած բազմաթիւ մասնաճիւղերուն ու կեդրոններուն, ինչպէս նաեւ՝ հրատարակչական ու կրթական ծրագիրներուն առընթեր, 25 տարի առաջ ծրագրեց եւ իրագործեց ԹՄՄ-ի Արշակ Տիգրանեան ամենօրեայ վարժարանի հիմնադրութիւնը Լոս Անջելըսի հայահոծ Հոլիվուտի շրջանին մէջ:

Նախամանկապարտէզէն մինչեւ երկրորդական վարժարանի ծրագրով կրթական այս օջախը իր հիմնարար ու կարեւոր դերը կատարեց շնորհիւ իր գիտակից ղեկավարութեան եւ ժողովուրդին առատաձեռն մասնակցութեան: Ցարդ վարժարանը տուած է աւելի քան 300 շրջանաւարտ:

Կրթական այս հաստատութիւնը վերջերս ընդարձակման 5 միլիոն դոլարի ծրագիրի մը իրականացման լծուեցաւ եւ երեք յարկանի մասնաշէնքին կառուցումը բարւոք աւարտեց: Աշակերտները 2005-ի դպրոցական վերամուտին սկսան վայելել նորակառոյց շէնքին բոլոր յարմարութիւնները, ներառեալ 400 հոգինոց շքեղ հանդիսասրահը:

Քանի մը նախանձախնդիր ու երախտագէտ անձեր, նպատակ ունենալով յաւերժացնել իրենց ուսուցիչ, բարեկամ, ազգային գործիչ ու պատմաբան Գերասիմ Ահարոնեանի վաստակն ու յիշատակը, ծրագրած են իր անունով դասարան մը կոչել, այն համոզումով, որ այդ դասարանէն անցնողները պիտի ներշնչուին հմուտ դաստիարակ, մեծ երախտաւոր Գերասիմ Ահարոնեանի վաստակէն՝ նուիրուելու Հայ դատի հետապնդման աշխատանքներուն: Այս առիթով կազմուած յանձնախումբը ձեռնարկած է նուիրահաւաքի աշխատանքներուն:

ՃԱՊՈՆԻԱ

Հայոց ցեղասպանության թեման Ճապոնիայում

Ֆրանսահայ «Յառաջ» օրաթերթը հայտնում է, որ Ճապոնիայի Այինչի քաղաքի համալսարանը «Հայերի մոռացված ցեղասպանությունը» հատորի հեղինակ Հիրոյուքի Սկավայի նախաձեռնությամբ որոշել է Ճապոնիայի Կիոտո, Օսակա, Հիրոսիմա եւ Նագասակի քաղաքներում ցուցահանդես կազմակերպել՝ 1915 թ. հայոց ցեղասպանության թեմայով: «Ձեռնարկը Հայաստանի, հայ ժողովրդի մասին տեղեկանալու առիթ է ճապոնացիների համար, որոնք սահմանափակ տեղեկություններ ունեն հայ ժողովրդի մասին: Բացի այդ, մի խումբ պատմաբաններ կասկածի տակ են դնում Հայոց ցեղասպանությունը», հայտնում է օրաթերթը:

Գ. ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

ԼՐԱԲԵՐ ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻ

Հայոց ցեղասպանության թեման նոր վավերագրական ֆիլմում

Ֆրանսահայ «Յառաջ» օրաթերթից տեղեկանում ենք, որ մոնրեալաբնակ երիտասարդ արվեստագետ Արազ Արթինյանը Հայոց ցեղասպանության թեմայով փաստագրական ֆիլմ է նկարել, որը կոչվում է «Ցեղասպանությունը, որ մեջս է»: 1915 թ. մասսայական ջարդերից փրկված հայրը եւ հայկական ծագումն արվեստագետին դրդել են ինքնության հարցադրմանը: Ժապավենում երիտասարդ արվեստագետն ընդգծել է, թե որքան անբուժելի վերքեր է ամբողջ հայությանը պատճառում այն, որ թուրքական կառավարությունը չի ցանկանում ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը:

Հանդիպում երաժիշտ Կարթիս Աֆրիկյանի հետ

Վերջերս Փարիզի հայ մշակույթի տանը տեղի ունեցավ հանդիպում երաժիշտ Կարթիս Աֆրիկյանի հետ: Այս մասին հայտնում է Փարիզում լույս տեսնող «Յառաջ» օրաթերթը: Հանդիպման ժամանակ խոսվել է Հայաստանի, այնտեղ տրված նրա համերգի երաժշտի տպավորությունների մասին: Ներկաներն ունկնդրել են նաեւ հատված «Աբեղա» օպերայից:

Թուրք գրողի նոր հատորը

Վաքանդաշ անվամբ թուրք գրողի 10 տարվա պրպտումներն ամփոփող նոր հատորում հեղինակը պնդում է, թե «ԱՍԱԼԱ»-ի զոհ թուրք դիվանագետների սպանությունը հետեւանք է սառը պատերազմի շրջանի լրտեսական գործունեության:

«Յառաջ» օրաթերթը հայտնում է, որ թուրք գրողի նոր հատորում ասվում է, թե Հովհաննես Պողոս Բ-ի դեմ մահափորձը Թուրքիայի ազգային անվտանգության վարչության գործն է եղել:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Մանկապատանեկան միջազգային փառատոն Իտալիայում

Այս օրերին, երբ Երեւանում անցկացվում են «Իտալական մշակույթի օրեր», Իտալիայից տուն վերադարձան «Էլենը եւ երեխաները» թատրոն-ստուդիայի սաները: Իտալիայի Ալասիո քաղաքում կայացած մանկապատանեկան ազգային մշակութային միջազգային փառատոնին Հնդկաստանից, Մեքսիկայից, Սլովակիայից, Լատվիայից, Հունաստանից, Ֆրանսիայից եւ Հայաստանից մասնակցում էին հատուկ ընտրված խմբեր:

Փառատոնին նրանք արժանացան դափնեկրի կոչման, որն, ի դեպ, համարվում էր փառատոնի լավագույն մրցանակը: Անվանական հրավերն անսպասելի էր գեղարվեստական ղեկավար Էլեն Գրիգորյանի համար, եւ նա սիրով էր շատ կարճ ժամանակում հատուկ ծրագիր մշակել եւ բեմադրել: Հայաստանից 32 հոգանոց պատվիրակության գեղարվեստական ղեկավար Է. Գրիգորյանը նշեց, որ «փառատոնի բացման արարողությունը կայացավ Իտալիայի Ալասիո քաղաքում, որից հետո լավագույն համերգային խումբը հրավիրվեց Հռոմում, Նեապոլում, Ֆրուզինոնում ֆյուիջի, Գուարզինո քաղաքներում համերգներ տալու»: Այդ պատվին արժանացան նաեւ Հայաստանից մեկնած «Էլենը եւ երեխաները» թատրոն-ստուդիայի սաները: Փառատոնի կազմկոմիտեի եւ ժյուրիի որոշմամբ, ազգագրական միջազգային փառատոնին լավագույն համերգային ծրագիր ներկայացնելու եւ կատարողական բարձր որակի համար Հայաստանի խմբին շնորհվեց փառատոնի բարձրագույն մրցանակը՝ դափնեկրի կոչումը:

Է. Գրիգորյանը պատմում էր, որ տարբեր երկրներից ժամանած փառատոնի մասնակիցները 10 օր շարունակ շփվեցին իրար հետ, պարային էլեմենտներ սովորեցին ու հետագա համագործակցության պայմանավորվածություններ ձեռք բերեցին: Հայկական «Բերդ», «Վերվերի» պարերն այնքան էր հրապուրել բոլորին, որ մեր խումբը ստիպված էր լինում մի քանի անգամ կրկնել ու նաեւ ցանկացողների հետ պարել: Տպավորիչ էր նաեւ փառատոնի ավարտին քաղաքի կենտրոնական փողոցներով անցնող շքերթը, որն ընդունվում էր մեծ խանդավառությամբ: Հրաշալի կազմակերպված փառատոնից անջնջելի տպավորություններով ու նոր պարեկամներ ձեռք բերած մեր երեխաները վերադարձան Հայաստան՝ իրենց հիշողության մեջ պահելով այդ երկրի հրաշալի տեսարժան վայրերը, անկրկնելի բնությունն ու ամեն երեկո անցկացրած ջերմ շփումները»:

Իտալիայում ազգային մշակույթի փառատոնը կազմակերպել էին UNICEF, CIOFF եւ Իտալիայի 5 քաղաքների քաղաքապետարանները: Հայաստանի պատվիրակության ղեկավարն էր «Տուրիզմ-մենեջմենտ» գործակալության տնօրեն Արթուր Աբրահամյանը, որ իրականացնում էր մեր խմբի բոլոր կազմակերպչական հարցերը:

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

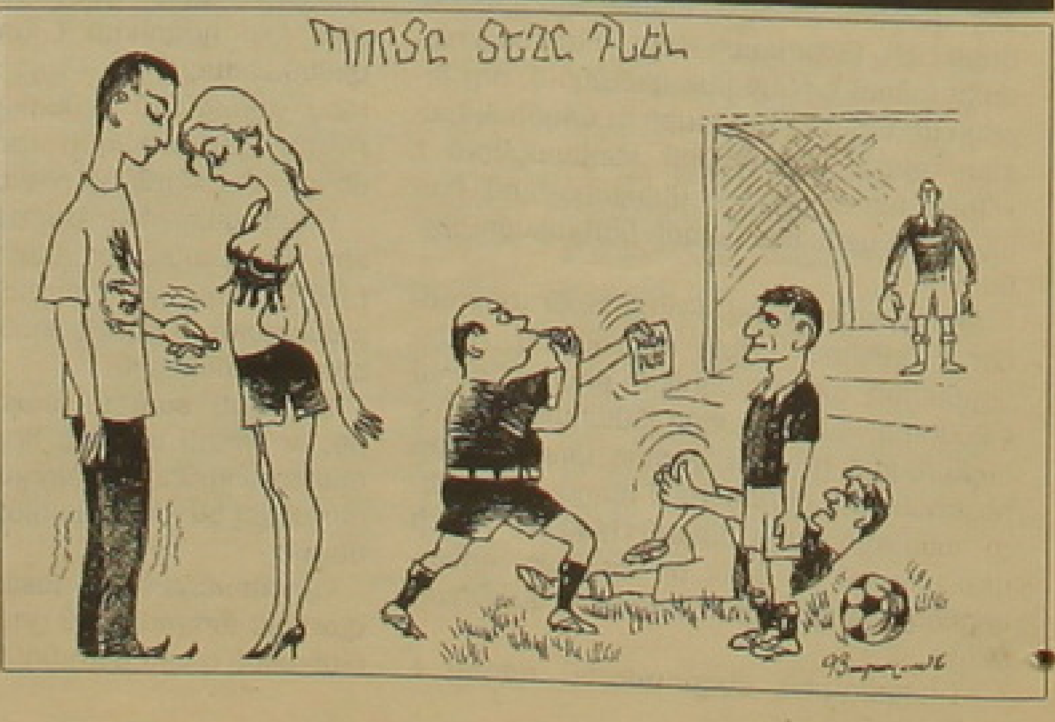

Աշխարհի թիմային առաջնությունում լուրջ մրցակցություն է սպասում

Շախմատի Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը կմասնակցի հոկտեմբերի 31-ից նոյեմբերի 11-ն Իսրայելի Բեեր Շեւա քաղաքում կայանալիք աշխարհի թիմային 6-րդ առաջնությանը: Առաջնության պարգեւների համար մեր շախմատիստները մրցավեճի կբռնվեն Չինաստանի տղամարդկանց եւ կանանց, Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի, Կուբայի, Հոլանդիայի, Իսրայելի, Ուկրաինայի եւ Վրաստանի հավաքականների հետ:

Մեր հավաքականի կազմում առաջին խաղատախտակի վրա կխաղա հայ շախմատիստներից ամենաբարձր անհատական վարկանիշ ունեցող Լեւոն Արոնյանը: Հիշեցնենք, որ Լեւոնը 2724 վարկանիշով ՖԻԴԵ-ի դասակարգման ցուցակում եզրափակում է աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստների լավագույն տասնյակը: Լեւոն Արոնյանն ընթացիկ մրցաշրջանում հաջող մրցելույթներ է ունենում: Մասնավորապես նա վերջերս «Տոմսկ-400» ռուսաստանյան թիմի կազմում դարձել էր Եվրոպայի ակումբային չեմպիոն, հաղթող ճանաչվել Ստեփանակերտում անցկացված շախմատի միջազգային մրցաշարում:

Մեր հավաքականի կազմում ընդգրկված են նաեւ Վլադիմիր Հակոբյանը (2707), Կարեն Ասրյանը (2645), Ռաֆայել Վահանյանը (2614), Սմբատ Լպուտյանը (2614) եւ Աշոտ Անաստասյանը (2596): Մեր հավաքականի մարզիչն է Տիգրան Նալբանդյանը:

Ինչ խոսք, աշխարհի թիմային առաջնությունում չափազանց համառ ու անզիջում պայքար է ընթանալու: Բոլոր թիմերն էլ մրցավայր են ժամանելու ուժեղագույն կազմերով: Ինչպես միշտ, բավական ուժեղ կազմ ունի Ռուսաստանի հավաքականը, որն, անշուշտ, չեմպիոնի տիտղոսի ամենառեալ հավակնորդն է: Ռուսաստանի հավաքականը գլխավորելու է Պյոտր Սվիդլերը (2740): Թիմի կազմում են նաեւ Ալեքսանդր Գրիշչուկը (2720), Ալեքսեյ Դրեեւը (2694), Ալեքսանդր Մորոզեւիչը (2707), Ալեքսանդր Մոտիլյովը (2632) եւ Եվգենի Բարեեւը (2675):

Մրցանակային տեղերի համար պայքարին, անշուշտ, կմասնակցի նաեւ Ուկրաինայի ընտրանին: Առաջին խաղատախտակին հանդես կգա Վասիլի Իվանչուկը (2748): Նրա թիմակիցներն են Ռուսլան Պոնոմարյովը (2704), Անդրեյ Վոլոկիտինը (2666), Ալեքսանդր Մոիսեենկոն (2663), Պավել Էլյանովն (2663) ու Սերգեյ Կարյակինը (2658): Իսրայելի հավաքականը գլխավորում է Բորիս Գելֆանդը (2717), Վրաստանինը՝ Զուրաբ Ազմայփարաշվիլին (2658):

Վիկտոր Սանեեւին Վրաստանի քաղաքացիություն է շնորհվել

Վրաստանի նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլու հրամանագրով օլիմպիական խաղերի եռակի չեմպիոն, եռացատկորդ Վիկտոր Սանեեւին շնորհվել է երկրի քաղաքացիություն: Վերջինս ներկայումս ընտանիքով բնակվում է Ավստրալիայում եւ այդ երկրի քաղաքացի է: Սանեեւը ներկա էր իրեն Վրաստանի քաղաքացիություն շնորհելու հանդիսավոր արարողությանը, որի ժամանակ Միխայիլ Սաակաշվիլին մասնավորապես հետեւյալը նշեց. «Մանկությանս տարիներին Վիկտոր Սանեեւը երիտասարդության կուռքն էր: 1980 թ. մոսկովյան օլիմպիադայում, չնայած վնասվածքին, նա իսկական մարզական սխրանք գործեց՝ մրցապարեզ դուրս եկավ եւ գրավեց 2-րդ տեղը: Եթե վնասվածքը չխանգարեր, Սանեեւը չորրորդ անգամ օլիմպիական չեմպիոն կդառնար: Երբ Սանեեւը հեռացավ Վրաստանից, երկիրը քաոսի մեջ էր: Այսօր նա վերադարձել է վերածնված հայրենիք: Մենք վերականգնում ենք նրա քաղաքացիությունը»:

Նշենք, որ վերջին 13 տարիներին Սանեեւն առաջին անգամ է Թբիլիսի ժամանում: Սիդնեյում նա դասավանդում է մարզական ակադեմիայում, Ավստրալիայի թեթեւ աթլետիկայի հավաքականի խորհրդատու մարզիչն է: Թեեւ Վրաստանում երկքաղաքացիության մասին օրենք ընդունված չէ, սակայն սահմանադրությամբ երկրի նախագահն իրավունք ունի Վրաստանի քաղաքացիություն շնորհել օտարերկրյա պետությունների այն քաղաքացիներին, որոնք երկրի հանդեպ հատուկ ծառայություններ ունեն:

Աբրամովիչի հեռահար նպատակները

«Չելսիի» սեփականատեր Ռոման Աբրամովիչը մտադիր է համաշխարհային ֆուտբոլում ակումբի առաջատար դերը պահպանել նվազագույնը 100 տարի: «Չելսի». պաշտոնական կենսագրություն» գրքի առաջաբանում, որից հատվածներ են տպագրվել «Թայմսում», Ռոման Աբրամովիչը հետեւյալն է գրել. «Ես մտադիր եմ պահպանել «Չելսիի» լավագույն ավանդույթները եւ ամուր հիմքեր կառուցել, որոնք հնարավոր չլինի քանդել մոտակա 100 տարիներին: Իմ գլխավոր նպատակն աշխարհում հզոր եւ ամենահաջողակ թիմի ստեղծումն է: Երբ գնեցի ակումբը, չէի պատկերացնում, թե որքան ուրախություն ու հուզմունք կպատճառի դա ինձ: Իմ կարծիքով, ակումբի հիմնադրման 100-ամյա հոբելյանի ամենալավ նվերը վերջին 50 տարիների ընթացքում չեմպիոնի տիտղոսն առաջին անգամ նվաճելն էր: Համոզված եմ, որ ակումբի բոլոր աշխատակիցներն էլ ցանկանում են, որպեսզի մեծ հաղթանակներին այլեւս երբեք հարկ չլինի երկար սպասել: Հուսով եմ, որ առաջիկայում թիմն իր երկրպագուներին ավելի հաճախակի կուրախացնի, քան անցած 100 տարիներին էր: Բնական է, որ կրկին ցանկանում ենք նվաճել Անգլիայի չեմպիոնի տիտղոսը եւ դարձյալ մարտահրավեր ենք նետելու եվրոպական ուժեղագույն ակումբներին: Հնարավոր է, որ մեզ վերջապես հաջողվի մտնել Չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչ»:

Հիշեցնենք , որ 2003 թ. ամռանը Ռոման Աբրամովիչի կողմից ակումբը գնելուց հետո «Չելսին» դարձել է արծաթե մրցանակակիր ու երկրի չեմպիոն, նվաճել է լիգայի գավաթը, երկու անգամ մտել է Չեմպիոնների լիգայի կիսաեզրափակիչ: Ընթացիկ առաջնությունում թիմի առավելությունը մրցակիցների նկատմամբ այնքան բացահայտ է, որ բուքմեյքերներն արդեն «Չելսիի» չեմպիոնության համար խաղադրույքներ չեն ընդունում: Այս ընթացքում Ռոման Աբրամովիչը ծախսել է 600 մլն ֆունտ ստեռլինգ:

Աբրամովիչի մյուս նպատակը սեփական «աստղերի» դաստիարակումն ու աճեցումն է: Այդ նպատակով անցած ամառ թիմ հրավիրվեց Ֆրենկ Առնեսենը՝ զբաղեցնելով երիտասարդական ծրագրերի զարգացման տնօրենի պաշտոնը: «Տոտենհեմի» նախկին աշխատակիցը տեղեկացրել է, որ Աբրամովիչի ծրագրի հիմնական նպատակն ակումբի ֆուտբոլային ակադեմիայում տարեկան մեկ բարձրակարգ ֆուտբոլիստի պատրաստումն է թիմի հիմնական կազմի համար:

ԹԵՆԻՍ

Նադալի ցուցանիշը տպավորիչ է

Իսպանացի Ռաֆայել Նադալի հաղթանակով ավարտվեց Մադրիդում անցկացված թենիսի մրցաշարը, որի մրցանակային հիմնադրամը 2 մլն դոլարից ավելի էր: Եզրափակիչ մրցախաղում, որը տեւեց 4 ժամ, Նադալը համառ ու անզիջում պայքարում հաղթեց խորվաթ թենիսիստ Իվան Լյուբիչիչին: Առաջին երկու խաղափուլերն ավարտվեցին Լյուբիչիչի հաղթանակով (6-3, 6-2): Սակայն 19-ամյա Նադալն իր մեջ ուժ գտավ փոխելու մրցակցության ընթացքը եւ շահելով հաջորդ երեք խաղափուլերը (6-3, 6-4, 7-6), դարձավ մրցաշարի հաղթող: Նշենք, որ Լյուբիչիչը կիսաեզրափակիչում պարտության էր մատնել Դավիթ Նալբանդյանին (6-3, 3-6, 6-3):

Ընթացիկ մրցաշրջանում գերազանց հանդես եկող Ռաֆայել Նադալն իր 11-րդ մրցաշարը շահեց: Մադրիդի մրցաշարը «Masters» շարքի այս տարվա չորրորդ մրցումն էր, որում հաջողությունն ուղեկցեց Նադալին: Մինչ այդ, իսպանացի թենիսիստը հաղթող էր ճանաչվել Մոնտե Կառլոյում, Հռոմում եւ Մոնրեալում: Լյուբիչիչը հաջողության էր հասել Լիոնում, Մեցում եւ Վիեննայում:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մեկնարկն անհաջող էր

Մինչեւ 17 տարեկանների ֆուտբոլի Հայաստանի պատանեկան հավաքականն անհաջող մեկնարկեց Իսրայելում անցկացվող Եվրոպայի պատանեկան առաջնության ընտրական առաջին փուլում: Մեր ֆուտբոլիստները 0-4 հաշվով զիջեցին Ռուսաստանի պատանիներին: Նույն բախտին արժանացան նաեւ Ադրբեջանի պատանի ֆուտբոլիստները, որոնք վիճակահանության քմահաճույքով հայ պատանիների հետ ընդգրկվել են միեւնույն ընտրական խմբում: Ադրբեջանի հավաքականը 1-5 հաշվով զիջեց իսրայելցիներին:

Այսօր մեր հավաքականն ուժերը կչափի Իսրայելի ընտրանու հետ, իսկ հոկտեմբերի 28-ին կհանդիպի Ադրբեջանի ֆուտբոլիստների հետ:

Ոչ-ոքի՝ վերջին խաղում

Ֆուտբոլի Հայաստանի մինչեւ 19 տարեկանների պատանեկան հավաքականը Ռիգայում անցկացված ընտրական մրցաշարում այդպես էլ չճաշակեց հաղթանակի քաղցրությունը: Առաջին երկու հանդիպումներում պարտվելով Սերբիայի (0-1) եւ Ուկրաինայի (1-2) հավաքականներից, մեր ֆուտբոլիստները վերջին խաղում ոչ-ոքի (0-0) ավարտեցին հանդիպումը լատվիացիների հետ: Մեր ընտրանին, որ նախորդ խաղում հանդես էր եկել եզրափակիչ փուլում, այս անգամ չկարողացավ հաղթահարել նույնիսկ ընտրական մրցաշարի առաջին փուլը:

Աբրահամ Սարկախյանը կմասնակցի օլիմպիադային

Ինչպես տեղեկացրել էինք, Հայաստանը Թուրինի օլիմպիական խաղերում իրավունք ուներ հայտավորելու մեկ լեռնադահուկորդի: Մեր հանրապետության մարզական պատիվը պաշտպանելու իրավունքը տրվել է ծաղկաձորցի Աբրահամ Սարկախյանին: Հիշեցնենք, որ բացի նրանից, օլիմպիական ուղեգրեր են նվաճել նաեւ դահուկորդներ Էդմոն Խաչատրյանը, Հովհաննես Սարգսյանը, ինչպես նաեւ գեղասահորդներ Անաստասիա Գրեբյոնկինան ու Վազգեն Ազրոյանը:

Չիժովը վերստանձնեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը

Ռուսաստանցի Ալեքսեյ Չիժովը երեքամյա ընդմիջումից հետո կրկին իրեն վերադարձրեց միջազգային շաշկու աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը՝ 10-րդ անգամ ճանաչվելով ուժեղագույնն աշխարհում: Նա հաղթող դարձավ Ամստերդամում անցկացված միջազգային շաշկու աշխարհի հերթական առաջնությունում, որում չեմպիոնի տիտղոսն էին վիճարկում 12 շաշկիստներ: Չիժովը 11 հանդիպումներում վաստակեց 15 միավոր: Երկրորդ մրցանակակիր լատվիացի Գունտիս Վալներիսը հաղթողից հետ մնաց մեկ միավորով: Բրոնզե մեդալը նվաճեց Հոլանդիան ներկայացնող նախկին ռուսաստանցի Ալեքսանդր Բալյակինը (13 միավոր): Իսկ ահա վերջին երեք տարիների աշխարհի չեմպիոն ռուսաստանցի Ալեքսանդր Գեորգիեւն անհաջող խաղաց:

Աշխարհի հաջորդ առաջնությունը կանցկացվի 2007 թ.: Ավարտված առաջնության երեք մրցանակակիրներն արդեն իրավունք են նվաճել հանդես գալու այդ մրցաշարում:

Վալուեւը պատրաստվում է Ռուիսի հետ մենամարտին

Բռնցքամարտի համաշխարհային ընկերակցության վարկածով աշխարհի չեմպիոն պուերտոռիկացի Ջոն Ռուիսն իր տիտղոսը կպաշտպանի ռուսաստանցի Նիկոլայ Վալուեւի հետ մենամարտում: Այդ մրցամարտի համար Ռուիսը կստանա 1,7 մլն դոլար, ինչպես նաեւ տոմսերի վաճառքից ստացված գումարի որոշակի տոկոսը: Ռուիսի եւ Վալուեւի մենամարտը կկայանա այս տարվա դեկտեմբերի 17-ին Բեռլինում: Նշենք, որ պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի պատմության մեջ դեռեւս գերծանր քաշային կարգում ռուսաստանցի բռնցքամարտիկներին չի հաջողվել նվաճել աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը:

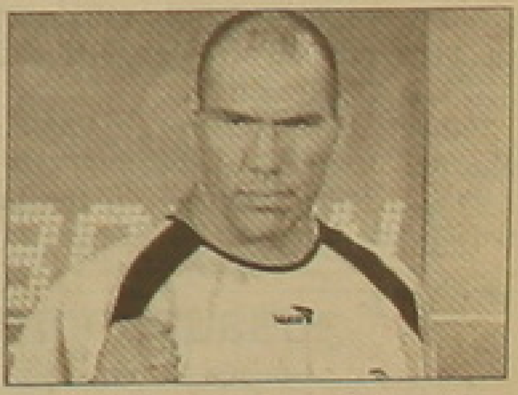

Պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի ամենահսկա բռնցքամարտիկ (հասակը՝ 215 սմ, քաշը՝ 150 կգ) Նիկոլայ Վալուեւը Ջոն Ռուիսի հետ մենամարտելու իրավունք է ստացել գերմանական Օլդենբուրգ քաղաքում ամերիկացի Լարի Դոնալդին հաղթելու շնորհիվ: Այդ մենամարտում, որը 32-ամյա բռնցքամարտիկի 12-ամյա պրոֆեսիոնալ գործունեության ընթացքում ամենավճռորոշն էր, Վալուեւը պաշտպանեց միջմայրցամաքային չեմպիոնի տիտղոսը: Հարկ է նշել, որ Վալուեւը պրոֆեսիոնալ ռինգում առայժմ անպարտելի է: Անցկացրած 42 մենամարտերից 31-ում հաղթել է նոկաուտով: Այնպես որ, Ռուիսի հետ մենամարտը սպասվում է մեծ հետաքրքրությամբ:

Դեւենպորտը կրկին առաջինն է

Ցյուրիխում ավարտված թենիսի մրցաշարի հաղթող դարձավ ամերիկուհի Լինդսեյ Դեւենպորտը, որը եզրափակիչում 7-6, 6-3 հաշվով առավելության հասավ շվեյցարուհի Պատի Շնիդերի նկատմամբ: Այդ հաղթանակի շնորհիվ Դեւենպորտը կրկին գլխավորեց թենիսիստուհիների դասակարգման ցուցակը՝ շրջանցելով Մարիա Շարապովային: Դեւենպորտը պրոֆեսիոնալ թենիսիստուհու կենսագրությունում 51-րդ տիտղոսը նվաճեց: Ընթացիկ մրցաշրջանում նա 6-րդ մրցանակին արժանացավ: Մինչ այդ Դեւենպորտը հաղթող էր ճանաչվել Դուբայի, Ամելիա Այլենդի, Նյու Խեյվենի, Բալիի եւ Ֆիլդերշտադտի մրցաշարերում:

«Բորուսիան» վաճառեց մարզադաշտի անվանման իրավունքը

Ֆինանսական ծանր կացության մեջ գտնվող Դորտմունդի «Բորուսիան» իր վիճակը բարելավելու նպատակով վաճառել է «Վեստֆալենշտադիոն» մարզադաշտի անվանման իրավունքը: Դեկտեմբերից մարզադաշտը կանվանվի «Սիգնալ Իդունա պարկ»: «Սիգնալ Իդունա» ապահովագրական ընկերությունը մարզադաշտի անվանափոխության համար տարեկան 5 մլն եվրո կվճարի:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Վանաձորցի թոշակառուները շարունակում են պայքարն իրենց վաստակի համար

Քաղաքացիական գործերով վերաքննիչ դատարանը սոցիալական քարտից հոգեւոր համոզմունքների հիման վրա հրաժարվելու պատճառով կենսաթոշակից զրկված Վանաձոր քաղաքի 3 բնակիչների գործը երեկ քննության էր նշանակել: Վանաձորի բնակիչներ Վերիչկա Մխիթարյանի, Վարդանուշ Մկոյանի եւ Սիրանուշ Մանուկյանի բողոքն ուղղված է Լոռու մարզի առաջին ատյանի դատարանի 2005 թ. մայիսի 31-ի վճռի դեմ, որով մերժվել է նրանց կենսաթոշակի վճարման պահանջը:

Դատական առաջին նիստին ներկա էին հայցվոր կողմի ներկայացուցիչ Արային Պատիկյանը, որը հայկական սահմանադրական իրավապաշտպան կենտրոնի (ՀՍԻԿ) փոխնախագահն է, եւ պատասխանող կողմի ներկայացուցիչները՝ սոցիալական ապահովության պետական հիմնադրամից: Քաղաքացիների գործով առաջին դատական նիստը դատարանի որոշմամբ հանկարծ որոշվեց հետաձգել հարակից պատասխանող կողմի՝ «Հայփոստ» ՓԲԸ-ի Վանաձորի մասնաճյուղի ներկայացուցչի բացակայության պատճառով: Նիստը հետաձգվեց, թեպետ կողմերից ոչ ոք չէր առարկել Վանաձորի ներկայացուցչի բացակայությանը:

Հայցվոր կողմի ներկայացուցիչ Արային Պատիկյանը վրդովված նշեց, որ դատարանն իր այս քայլով թեպետ ակնհայտորեն պահպանեց քաղաքացիական դատավարության նորմերը, բայց մեկ տասնյակից ավելի նման գործեր լսվել են առանց հարակից պատասխանող կողմի ներկայության: «Նախորդ նիստերին էլ հարակից պատասխանող կողմից ներկայացուցիչներ չեն եղել, բայց որեւէ խնդիր չի եղել: Եթե միտում կար նիստը չկայացնելու, թող զգուշացնեին, մենք էլ Վանաձորից չգայինք», հավելեց ՀՍԻԿ-ի փոխնախագահը: Հարկ է նշել, որ թոշակառուների գործերը քննելիս նրանցից շատերը չեն կարողանում ներկայանալ դատարան, քանի որ, Արային Պատիկյանի խոսքերով, նրանց մեջ կան հաշմանդամներ, Հայրենական պատերազմի մասնակիցներ եւ վաստակաշատ ու դժվար տեղաշարժվող տարեցներ: «Իսկ հաղթանակի 60-ամյակի առթիվ սոցապ նախարարությունը նրանց շնորհավորական բացիկներ է ուղարկել՝ մաղթելով առողջություն եւ բարեկեցություն: Ինչպե՞ս նրանք առողջ լինեն, երբ թոշակ չեն ստանում», ասաց հայցվոր կողմի ներկայացուցիչը:

Հայցվոր կողմի պահանջը մեկն է. «Որ թոշակները վճարեն պետական կենսաթոշակների մասին ՀՀ օրենքին համապատասխան, որը ոչ մի առնչություն չունի սոցիալական քարտերի ՀՀ օրենքի հետ»: Վերջում ՀՍԻԿ-ի փոխնախագահը հավելեց, որ Լոռու մարզի առաջին ատյանի դատարանում կենսաթոշակից զրկված մոտ 20 քաղաքացիների գործեր են լսվել 6 տարբեր դատավորների մոտ, եւ բոլորն էլ մերժվել են: Նրա խոսքերով, վերաքննիչ դատարանում այժմ կան մոտ 14 գործեր, որոնցից 2-ը մերժվել եւ տեղափոխվել են վճռաբեկ դատարան:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱԸՋԲ - 05/153 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ **«Երեւանի Հյուսիսային պողոտայի Թումանյան- Լալայանց հատվածի (Բլոկ-1,2,3) բարեկարգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ 1900 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայ-Ինվեստ» բանկ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ -ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Գ. Հոտոյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԾՁԲ-05/84» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **Երեւանի քաղաքապետարանի «Երեւանի կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՈԱԿ-ի կարիքների համար «Երեւանի Բյուզանդի փողոցին հարող տարածքի իրացման գոտում անշարժ գույքի գնահատման ծառայությունների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայ-Ինվեստ» բանկ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 115003450281 եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Զ. Մելիքսեթյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող՝ 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.30-ին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԾՁԲ-05/85» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«Երեւանի կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՈԱԿ-ի կարիքների համար «Հյուսիսային պողոտայի Թումանյան-Լալայանց հատվածի (բլոկ-1.2.3) բարեկարգման աշխատանքների տեխնիկական հսկողության» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 625 ՀՀ դրամ փոխանցել «էյչ էս Բի Սի» բանկ Հ/Հ 001-230044-001 «ՓԻԱՐ ԷՅԷՄ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Զ. Մելիքսեթյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող՝ 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12.30-ին:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հոկտեմբերի 25-ի նիստում հաստատեց բանկային վերահսկողության նպատակով օֆշորային տարածքների ցանկը, փոփոխություն եւ լրացում կատարեց «Բանկերի եւ օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, բանկերի մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների գրանցումը, բանկերի եւ օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավարների որակավորումը եւ գրանցումը» թիվ 1 կանոնակարգում:

Խորհուրդը որոշեց հրատարակել «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամսական պարբերականի 2005 թ. սեպտեմբեր ամսվա համար:

Խորհրդի որոշմամբ արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններ իրականացնելու լիցենզիաներ տրամադրվեցին Արտակ Եսայանին, Արթուր Ազատյանին, Նարինե Մկրտչյանին, «Մելքոք» ՍՊԸ-ին, իսկ արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններ իրականացնելու թիվ 441/13, թիվ 447 եւ թիվ 600 լիցենզիաներն ուժը կորցրած ճանաչվեցին:

Խորհրդի որոշմամբ «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ-ին «Մաստեր Քարդ» միջազգային քարտային վճարումների արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության թույլտվություն տրամադրվեց:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից թղթադրամների եւ մետաղադրամների տեխնիկական չափանիշների ստուգման համար նախատեսված սարքերի ձեռքբերման նպատակով կազմակերպություն ընտրելու համար բաց մրցույթի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարիքների համար թղթադրամների եւ մետաղադրամների տեխնիկական չափանիշների ստուգման համար նախատեսված սարքերի ձեռքբերման նպատակով մատակարար կազմակերպություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության եւ օտարերկրյա իրավաբանական անձինք, որոնք ունեն գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք, տեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ք. Երեւան 375010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6: Մրցույթի առաջարկությունները պետք է ներկայացնել, ինչպես գնման առարկայի բոլոր սարքերի համար միասին, այնպես էլ յուրաքանչյուր սարքի համար առանձին:

Մրցութային առաջարկությունների ընդունման վերջին ժամկետն է 2005 թ. նոյեմբերի 24-ը, ժամը 16:30:

Մրցույթի առաջարկությունների (հայտերի) բացման օրն ու ժամն է 2005 թ. նոյեմբերի 24-ը, ժամը 17:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստի օրն ու ժամն է 2005թ. նոյեմբերի 28-ը, ժամը 17:00:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի էմիսիոն գործառնությունների վարչություն:

Հասցեն՝ 375010 Երեւան, Վազգեն Սարգսյան 6,
Հեռ.՝ (+374 10) 56 16 55, ներքին՝ 0901, 0920, 0921,
Ֆաքս՝ (+374 10) 56 74 23,
E-mail՝ emission@cba.am:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Հայտարարություն

Տավուշի ՏՄԿ-ի վարչությունը հրավիրում է փակ աճուրդի:
Աճուրդը տեղի է ունենալու 2005 թ. նոյեմբերի 8-ին, ժամը 12:00-ին:
Հասցեն՝ Տավուշի մարզ, ք. Բերդ, ՏՄԿ-ի վարչության շենք

Վաճառվում են

N	Վաճառվող գույքի անվանումը	Հասցեն (գտնվելու վայրը)	Անուրդի մեկն. գինը (ԱՄՆ դոլարին համ. դրամ)	Անուրդի մաս վճարի չափը (ԱՄՆ դոլարին համ. դրամ)
1	Գետափի խանութ	ք. Բերդ	2370	119
2	Այգեպարի թիվ 1 խանութ	գ. Այգեպար	3540	177
3	Չինանոցի խանութ	գ. Պառավաքար	7290	365
4	Թիվ 3 խանութ	գ. Արծվաբերդ	1500	75
5	Թիվ 5 խանութ	գ. Մովսես	600	30
6	Ունիվերմագի խանութի շ/հ	ք. Բերդ	1350	63
7	Թիվ 1 խանութ	գ. Չինչին	3300	165
8	Ազատամարտիկի կրպակ	ք. Բերդ	540	27
9	Թիվ 2 մթերային	ք. Բերդ	540	27
10	Կրպակ խանութ	գ. Նորաշեն	540	27
11	Մթերային խանութ	գ. Չորաթան	3960	198
12	Թիվ 1 խանութ	գ. Չորաթան	3960	198
13	Գրախանութ	գ. Չորաթան	720	36
14	Սրճարան	ք. Բերդ	1440	72

Աճուրդը կայանալու է հոլանդական եղանակով:

Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 2005 թ. նոյեմբերի 7-ը, ժամը 14:00 աճուրդային հանձնաժողովին պետք է ներկայացնեն՝

- աճուրդի մասնակցության հայտը
- աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը, մուտքագրման հաշիվն է՝ 24778039449, «Արդշինինվեստբանկի» Տավուշի մասնաճյուղ:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել աճուրդային հանձնաժողովին, հասցեն՝ ք. Բերդ, ՏՄԿ-ի վարչական շենք, հեռախոս՝ 2-14-26:

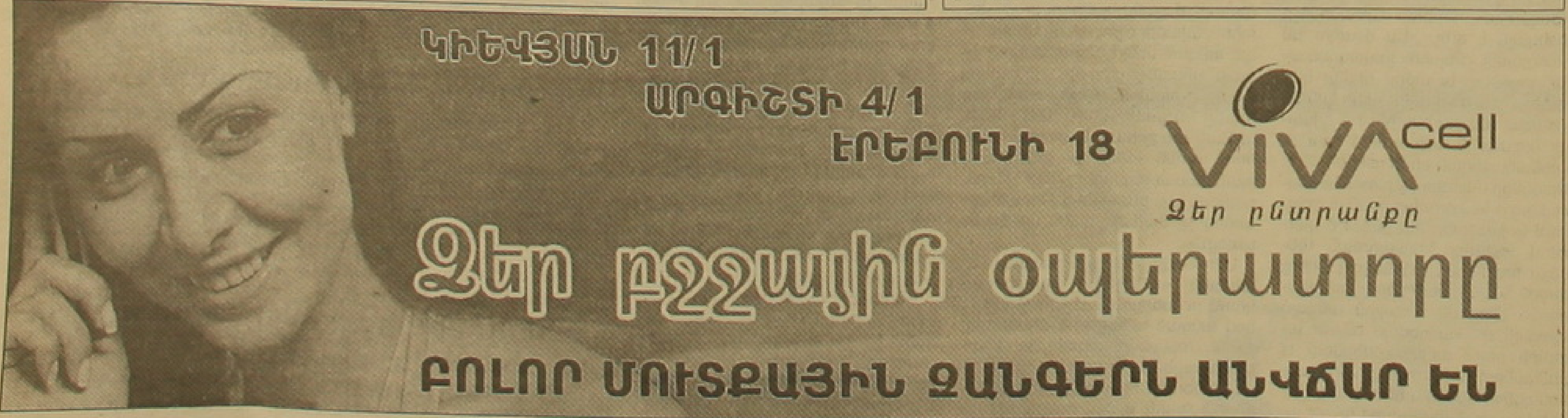

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

Լրատուական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրուած՝ 17.02.00 թ.: Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 25.10.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Գինդ» տպագրատանը: